

KURIER Wileński

ŚRODA, 6 MAJA 1992 R.
Nr 87 (11856)

Sytuacja napięta. Co proponuje premier?

Wczoraj podczas porannych obrad parlamentu oczekiwano... sensacji, którą kojarono przede wszystkim z zaplanowaną na ten dzień informacją premiera G. Wagnerisa o środkach stabilizacji gospodarczej i politycznej sytuacji na Litwie. Przynajmniej tak sformułowano tę kwestię we wtorkowym porządku dziennym. Nie tylko dziennikarze, ale również deputowani, przypuszczam, że i mieszkańcy Litwy, którzy mieli okazję wysłuchać bezprecedensowej radiowej transmisji z sali obrad, byli spragnieni słów, dokładniej, wyjaśnień premiera. Może chodziło nie tyle o sytuację w państwie, co we wnętrzu gabinetu ministrów. Przecież liczne prasowe publikacje dowodziły, że niedobrze tam się dzieje. Przypomnę o rezygnacji lub podobnych intencjach niektórych ministrów, głośno komentowanym oświadczeniu dziesiątki kierowników ministerstw. Zresztą deputowani niejednokrotnie nalegali, aby czuć w parlamencie sytuację rządową, jak też wyjaśnić wzajemnie, powiadzalabym napięcie, oszukani z władzą wykonawczą. No, we wtorek takie życzenie wyraził P. Waikewicis w imieniu frakcji liberalów, postępu narodowego i centrum.

G. Wagnerisa niepokoi to, jak wynikało z przemówienia, że zmniejsza się ilość osób urzędowych, które konstruktywnie pracują na rzecz państwa, inne natomiast — przeszkadzają. Ponadto część działaczy tylko w słowach kopiera reformy, praktycznie nie robiąc w celu ich realizacji.

Premier uważa, iż Litwie potrzebny jest prezydent, którym mógłby być przewodniczący Rady Najwyższej RL W. Landsbergis. Obecna Rada Najwyższa wykonała, zdaniem G. Wagnerisa, olbrzymią pracę, zaś jej deputowani zasługują na szacunek. Jednakże wszystko w swoim czasie. Więc uważa on, że najlepszy wybór do Sejmu jednolitego z wyborami prezydenckimi nie później niż do końca czerwca bieżącego roku. Prezydent podkładał, że bez wyboru do Sejmu nie uda się ustabilizować sytuacji politycznej.

Kolejna część przemówienia dotyczyła spraw wewnętrznych, a także nowych posunięć, które rządy planuje przedsięwziąć w najbliższym okresie. W strukturach władzy wykonawczych wygląda na to, że nastąpić może przekazanie do gestii Ministerstwa Sprawiedliwości, po-

W PARLAMENCIE

REPUBLIKI

łączyć Ministerstwo Energetyki z Ministerstwem Gospodarki, Ochrony Zdrowia — z ministerstwem Opieki Społecznej. Należy też zmienić zarząd Litewskiego Banku, który łamie ustawy. Premierowi, jak powiedział, wystarczyłoby jednego zastępcy, który byłby jednocześnie przewodniczącym Centralnej Komisji Prywatyzacji. Wicepremierowi Z. Waisewile zaproponowały on funkcje ministra łączności i informatyki. Zaś wicepremier, a także ministri opieki społecznej A. Dobrawolkska, który niedawno złożył rezygnację w RN, poprosiłby czasowo pełnić swe obowiązki...

Projektowane przez premiera posunięcia i propozycje odnośnie Rady Najwyższej, zmian struktur rządu wywołały spore uwagi, zarzutów ze strony deputowanych. Zdaniem J. Pangonisa, oświadczenie „dziesiątki” świadczy o braku zaufania w stosunku do premiera, więc trzeba decydować właśnie o samym premierze. D. Morkunas m.in. odniósł wrażenie, że wszyscy dookoła są źli, tylko premier jest dobry...

Słowem, padły różne propozycje: rzeczowe, i nie zawsze, były żarte nieszkodliwe i oskarżycielskie, emocji też nie zabrakło. Sądzę, że zasygnalizowano tu dyskusja musi polityków do głębszej analizy i refleksji na temat sytuacji w państwie z uwzględnieniem przede wszystkim interesów jej mieszkańców. Zwłaszcza, że realia nie napawają optymizmem. Dodam, że w tymże dniu przewodniczący RN RL W. Landsbergis mówił o złożonej sytuacji w Prezydium RN RL. Zapropował on, by odwołać z jego składu deputowanego A. Ambrazewiczusa. Argumentowano to tym, że ignoruje on posiadzone Prezydium, inni natomiast dppatrywali się w zgłoszonej propozycji przyczyn politycznych. Co prawda, decyzja nie zapada, bowiem w omawianiu tego zagadnienia uczyniono przerwy.

Jadwiga BIELAWSKA

Wymieniono dokumenty ratyfikacyjne układu litewsko-rosyjskiego

WILNO (ELTA). 4 maja w gmachu Rady Najwyższej Republiki Litewskiej przewodniczący Rady Najwyższej Wytautas Landsbergis i specjalny wysłannik prezydenta Federacji Rosyjskiej Borysa Jelicyna, pierwszy zastępca ministra spraw zagranicznych Fiodor Szełow-Kowediajew dokonali wymiany dokumentów ratyfikacyjnych układu o podstawach stosunków między państwowych — Republiki Litewskiej i Federacji Rosyjskiej. Układ ten podpisał 29 lipca 1991 roku w Moskwie, w imieniu Republiki Litewskiej — W. Landsbergis, w imieniu Federacji Rosyjskiej — B. Jelicyn. Następnie układ ratyfikowały Rada Najwyższe obu państw.

W wymianie pism ratyfikacyjnych wzięli udział zastępca przewodniczącego Rady Najwyższej Republiki Litewskiej, kierownik litewskiej delegacji państwowej na rozmowy między państwowe z Rosją — Cz. Stankewičius, kierownik grupy roboczej na rozmowach z Rosją A. Abiszala, zastępca ministra spraw zagranicznych G. Szerksznys, charge d'affaires ad interim Republiki Litewskiej w Moskwie E. Bizkauskas, grupa deputowana do Rady Najwyższej, kierownik delegacji państwowej Federacji Rosyjskiej na rozmowy

z Litwą, nadzwyczajny i pełnomocny ambasador Ministerstwa Spraw Zagranicznych W. Isakow, inni wysocy urzędnicy tego ministerstwa, deputowani do Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej.

Po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych W. Landsbergis i F. Szełow-Kowediajew ogłosili przemówienia.

Przed oficjalną ceremonią odbyła się rozmowa W. Landsbergisa i F. Szełowa-Kowediajewa.

Dzisiaj postawiono ostatnią kropkę po podjętej półtora roku temu działalności dyplomatycznej, gdy przedstawiciele trzech państw bałtyckich spotkali się w Jurmale z Borysem Jelicynem — powiedział Wytautas Landsbergis po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych. Stwierdził on, że usiłowania te przeszły trudne próby. W obliczu wydarzeń 13 stycznia 1991 r. Rosja stanęła po stronie krajów bałtyckich przeciwko potęgze imperium sowieckiego. Nadal również odczuwamy ciągle pomoc Rosji demokratycznej, byliśmy razem z nią podczas sierpniowego puczu w Moskwie w roku ubiegłym.

Wtórując tym słowami Fiodor Szełow-Kowediajew stwierdził w swym przemówieniu, że układ

stwarza najrozszelejście możliwości do rozwijania dwustronnych więzi. W najbliższym czasie zamierza się podpisać nowe dokumenty; konwencję konsularną, porozumienia w sprawie obywatelstwa, mniejszości narodowych, w innych kwestiach.

W. Landsbergis odpowiadając podczas konferencji prasowej na pytania dziennikarzy podkreślił, że byłoby dobrze, gdyby wycofania wojsk byłego ZSRR z Litwy nastąpiło jeszcze przed referendum w tej kwestii. W tym przypadku, gdyby druga strona nie uwzględniła wyników plebiscytu, świat miałby podstawy, by sądzić, że ignoruje się wolę narodu. Przed wycofaniem powinno być ustalone zasady zachowania się obcych wojsk na Litwie.

F. Szełow-Kowediajew powiedział, że proces ten powinien trwać tyle, ile czasu zajmie przygotowanie budynków o przeznaczaniu zarówno wojskowym, jak i cywilnym, aby można było do nich przenieść wojska. Celowo byłoby zaangażować do tego procesu również kraje trzecie. Rosja weźmie pod uwagę życzenia kierownictwa Litwy, aby intensywniej prowadzić negocjacje między państwowe. Gość określił rozmowę z W. Landsbergisem jako szczerą i owocną.

W związku z wizytą prezydenta Francji

WILNO (ELTA). W związku z zbliżającą się wizytą prezydenta Francji Francois Mitterana, da na Litwę przybył dyrektor departamentu Europejskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych tego państwa Jacques Blot. 5 maja gościła przyjął przewodniczący Rady Najwyższej Wytautas Landsbergis. Omawiano szczegóły wizyty prezydenta Francji, przewidzianego podpisania litewsko-francuskiego układu o współpracy międzynarodowej. W rozmowie uczestniczył nadzwyczajny i pełnomocny ambasador Francji na Litwie Philippe de Suremain.

W. Landsbergis przyjął delegację kraju związkowego Salzburg

WILNO (ELTA). 5 maja przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej Wytautas Landsbergis przyjął przebywającą na Litwie delegację kraju związkowego Salzburg Republiki Austrii z przewodniczącym rządu dr. Hansem Katschthalerem, H. Katschthaler odnotował, że kraj związkowy Salzburg w ciągu wielu lat był oknem na Europę dla dającej do wniknięcia Litwy. W. Landsbergis wysoko ocenił nowo odsłaniające się możliwości współpracy w dziedzinie kultury i oświaty, znaczenie tych kontaktów dla Litwy.

Ujednolicono ceny biletów kolejowych

Jak nas poinformowała zast. kierownika Dyrekcji Obsługi Pasażerów Kolei Litewskiej W. Petraitiene, od 5 maja br. jeden kilometr przejazdu kolejowego w wszystkich republikach bałtyckich będzie kosztował 30 kop. Znaczący to, że zdrożeją bilety na pociągi miejscowe i dalekobieżne. Np. bilet do Szawel (kuszetka) kosztuje teraz — 125 rb., do Kłajpedy (kuszetka) — 191 rb., do Rygi (kuszetka) — 193 rb., do Tallinna (kuszetka) — 371 rb. Bilety na pociągi podmiejskie,

do których zalicza się np. Kowno (czyli w granicach 150 km) na razie nie podrożały, chociaż w przyszłości prawdopodobnie również skoczą w górę. Podobnie rzecz będzie się miała z biletami w innych republikach dawnego ZSRR. Na razie bilety do Rosji wzrosły tylko na przejazd do granicy. Np. jadąc do Moskwy będziemy trochę drożej płacić jedynie za odcinek od Wilna do granicy.

Inf. w.

Ze świata

USA ZATROSKANE SYTUACJĄ W TADZYKISTANIE

WASZYNGTON (Reuter — ELTA). USA wyraziły zatroskanie wrostem napięcia politycznego w Tadżykistanie, którego konserwatywnie kierownictwo zaczęło zagrozić, że dla utrzymania porządku użyje „siły, podobnie jak w Los Angeles”.

Departament Stanu USA rozpowiechnął oświadczenie, które głosi: „Rząd USA wyraża na-

dzię, iż rząd Tadżykistanu i o-pozycja swą rozbieżność rozstrzygną w sposób pokojowy i demokratyczny”.

Już 39 dni tysiące manifestujących w Duszanbe nocują pod gołym niebem, zjadając dymiąsi byłego komunistycznego prezydenta Rachmona Nabijewa oraz jego rządu.

KOHL PRZYBYŁ DO NZ

NOWY JORK (Reuter — ELTA). Kanclerz Niemiec Helmut Kohl przybył do Nowego Jorku. Spotka się tu z sekretarzem generalnym ONZ Boutrossem Boutrossem-Ghali, a następnie w sali Zgromadzenia Ogólnego zwróci się do Stowarzyszenia Wydawców Gazet Amerykańskich (ANPA).

Pracownicy ochrony przyrody wycęca Kohlowi list z prośbą o wykorzystanie swego wpływu na prezydenta USA George'a Busha oraz zachęcenie go, aby się przyłączył do umowy, mającej na celu powstrzymanie ocieplenia klimatu na świecie.

CO aprobuje? mnie irytuje?

COTYGODNIOWY SONDAŻ „K.W.”
I JESZCZE RAZ O OPLACIE ZA PRZEJAZD

Z tą 2-rublową opłatą za przejazd komunikacja miejska różnie rzeczy teraz się zdarzają. Oto pierwsze dni nowej ceny przypadły na sobotę i niedzielę. Wsiadalam na dworcu kolejowym do trolejbusu i wziłam, jak ludzie mialy się od kiosku do kiosku, które albo były zamknięte, albo nie miały talonów. Pewna kobieta zwróciła się do pasażerów w trolejbusie, prosząc o odsprzedaż, chociaż jednego. Nikt nie miał, więc starsza już pani w ogóle zrezygnowała z jazdy, poszła piechotą. Inni jechali spokojnie bez talonu.

Byłam też świadkiem innego wydarzenia: kontrolerka zaczęła sprawdzać bilety. Wielu, oczywiście, nie miało. Gdy zażądała grzywny, cały autobus włączył się do obrony tych jadących bezplatnie. W różnych językach mówili, że emerytom jest drogo, że ludzie poborów nie otrzymują w terminie, że dlatego w takim razie pracownicy ochrony kraju, polityci itd. jeżdżą bezpłatnie. Kontrolerka zrezygnowała z żądań i opuściła trolejbus.

Sądzę, że władze miasta muszą te sprawy uregulować.
Walentya KOWGIER

ZORGANIZOWANA AKCJA, CZY PROWOKACJA?

Nie wiem, jak mam interpretować taką sprawę. Otóż w sobotę do mego mieszkania przyszl jakichś chłopcy z propozycją, bym podpisał się pod listem, że szkoła, która buduje się w Justyniżkach (i która, jak wiemy, ma być szkołą polską) była litewska. Oczywiście, odmówiłam podpisu. Mieszkam przy ul. Taikos 53. Myślę, że do mieszkańców domów obok też zwracano się z taką prośbą. O co tu chodzi, kto jest organizatorem zbierania podpisów? Czy to może jakaś prowokacja? Przecież władze miasta już dawno obiecały Polakom tę szkołę.

Jadwiga GRYNCEWICZ

ABY SPOKOJNIE...

W ciągu ostatnich dni wolnych byłam na wsi u rodziców. Odniosłam wrażenie, że ludzie w tej podwileńskiej wsi są rozgoryczeni i zrezygnowani. Ciągłe są jakieś przeszkody ze zwróceniem ziemi, inni nie biorą ziemi, bo nie ma kto ją uprawiać, ledwie stać ich na ogródek przyzgodowy. Już nie dyskutują ze sobą za bardzo. Były tylko spokój był, powiadają.

W jednej z wypowiedzi w sondażu była mowa o tym, aby pafianie chodzili do swoich parafialnych kościołów. Nie zgadzam się z tym, niech każdy ksiądz przyciąga swych parafian tak, jak to robi w kościele św. Ducha.

Maria BRAZEWICZ

EMERYT SAMOTNY

Nie jest tajemnicą, że liberalizacja cen najbardziej dotknęła emerytów. Rząd, owszem, wydaje rozporządzenia, załączniki o ochronie prawnej oraz pomocy państwa ludziom potrzebującym... ochrony socjalnej, ale wszystkim to w wielkim trudem dociera do przeciętnego człowieka. Raz jedna ulga, raz druga, a w całości nigdzie nie można przeczytać o tym, jakie ulgi we wszystkich świadczeniach przysługują samotnym emerytom, inwalidom itd. Prosimy redakcję w swoich publikacjach to uwzględnić. Chociażby taka sprawa: w niektórych starostwach (mam na względzie Starostwiejskie) zależono możliwość zwrotu tych 170 rb, które niegdyś ludzie wpłacali za zrobienie dokumentów na wykupienie mieszkania. Trzeba, aby ci, nisko uposażeni, czy inwalidzi samotni wiedzieli o tym, iż takie prawo im przysługuje. A z innej strony osobście u mnie rejonowe władze socjalne już ponad miesiąc zwlekają z wyrobieniem dokumentów na emerytura. Nie dziwnie, że potem emeryci tracą wiele godzin na stanie w k. lejkach po pieniądze, bo jedna zwłoka pociąga inną.

Gertruda PASZ

UNIWERSYTET POLSKI W WILNIE — NADAL AKTUALNY

Chcę w związku z niewyraźnym statusem Uniwersytetu Polskiego w Wilnie zadać być może nieco prowokujące pytanie: dlaczego Polacy mają płacić podatki, jeżeli nie mogą studiować w języku ojczystym? I jaką przyszłość mają te, ponad 100 szkół polskich, skoro ich absolwenci nie mogą studiować po polsku? A już na serio — tyle gmachów w Wilnie jest zbudowanych w okresie międzywojennym ze składek mieszkańców, czy chociażby jeden nie mogłby być oddany pod uczelnię polską?

Jeszcze propozycja dla gazety — może by warto było zamieścić wywiad lub artykuł szanownego p. dra M. Czobota, który z ramienia swolch obowiązków parlamentarnych wie, co słychać na Wileńszczyźnie w sensie zdrowotnym, spraw socjalnych. Czy w ciągu tych ostatnich lat coś zmieniło się na lepsze?

Stanisław BOLEWSKI

W dzisiejszym sondażu rozmowy sgnalizował najbardziej nurtujące ich kwestie, nie prosząc o interwencję, czy ułatwienie spraw. To, o czym mówili, dotyczy zjawisk raczej ogólnych — szkółka jak na razie cena przejazdu, ciężka sytuacja materialna emerytów, sprawy polskie... Propozycje, które były zgłoszone gazecie bierzemy na warsztat. Mimo że tematy nie są nowe, jednak widocznie wymagają powtórzenia, skoro tak absorbują Czytelników.

Dziękuję za rozmowy. Żegnamy się z Państwem do poniedziałku. Do usłyszenia (tel. 42-79-04).

Krystyna ADAMOWICZ

Dzieci z Łodzi — w Wilnie

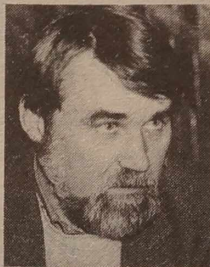
W pięknej podwileńskiej miejscowości, nad brzegiem Wilii w ciągu maja będą zamieszkiwały dzieci z Łodzi. 140 uczniów ze szkół ogólnokształcących w kilku turnusach przyjeżdżają do Wilna zawiądzającą Międzynarodowej Fundacji Kobiet, różnorodnym zakładem przemysłowym i instytucjom m. in. nad Łódką. Sponsorzy patronatem objęli

dzieci, których matki są bezrobotne. Nastolatki z Polski czują się wśród naszych wileńskich realiów doskonale. Przywoziły ze sobą książki, które przekazały biblioteczkom szkolnym na Wileńszczyźnie. Odbędą spotkania z uczniami polskich szkół Wilna i okolic podwileńskich.

Inf. w/l

Deputowany do Rady Najwyższej RL Benas Rupeika

O desowietyzacji, instytucji prezydenta i sytuacji na Wileńszczyźnie

Fot. J. Jukniewicz

— Przed godziną wysłuchał mi przesłano dysk wykładu na temat projektu ustawy o desowietyzacji. Jak się Pan ustosunkowuje do tego problemu i dokumentu?

— Uważam, że jest to starannie przygotowana propozycja gruntownego porządku mieszkańców Litwy na wrogię ooozy. Zresztą te próby wywołały się od dawna. Jeśli czytelnicy „K.W.” przypomną sobie audycje „kasperwizji”, czy takie wydania, jak „Litwa Sowietskaja” i in., to mogą potwierdzić, iż jeśli ktoś w jakiś sposób „zaczepił” działacza KPZK, to hałas błyskawicznie rozpowszechniał się od Władystoku aż do Kalmingradu. „Pokrzywdzonego” przywożono wówczas do studia zagarniętej telewizji i zachęcano, aby, ile tylko pragnie, narzekał, że jest krzywdzony. Przypominam takie wypadki ze Skuodas, Mażetkai, Sziauliai. Z iskry starał się rozniecić płomień, twierdząc, że są przesładowani, bici itd., iż grozi to wszystkim członkom KPZR. Dziś również ten kierunek jest kontynuowany.

Przypomnę, że pierwotny projekt projektu ustawy o desowietyzacji był przygotowany przez Wiergilijusa Juozasa Czepaitisa. Na szczęście zamieściła go „Tiesa” i kłębek pomówień i plotek nie potoczył się, ponieważ było jasne, kto ten dokument szykował. Pierwotny oryginał był okropny, chociaż w końcu przewidywano, że łaskawy prezydent daruje drobne wyroczenia osobom „szarżownym” słowem „dobrym” kategebiatom, partyjniakom i in., którzy, moim zdaniem, mogli nawet maczać palce w tragicznych wydarzeniach. Więc ci ludzie w taki sposób przedzielili sobie możliwość wygnania...

Uważam, że jedynym pozytywnym aspektem omawiania projektu ustawy o desowietyzacji jest to, iż sprzyjał on przedstawieniu i określeniu się sporej części deputowanych, przede wszystkim z grona młodzieży, nie obciążonej swą przeszłością, kierowniczymi stanowiskami, willami, zagranicznymi wojażami... Tej młodzieży nie można nie zarzucić oprócz radykalności, co nie jest oskarżeniem... Zwalczasz, jeśli za tą radykalnością kryje się słuszna i idealistyczna idea. Wierzę tej młodzieży dlatego, że przemawia od serca, nie pro-

wadząc pozakulisowych grzeszek.

Uchwalając ustawę o desowietyzacji, parlament stworzyłby możliwość przetrwania dla mnóstwa działających na Litwie radykalnych prawicowych politycznych ruchów i ugrupowań. Przeważnie są one nieliczne, jednak niektórym potrzebne... Jako polityczne partie są one dotowane, jednak mogą istnieć pod warunkiem, że mają wrogów. Gdyby wrośów nie było, więc nie mialyby pola do podpisu... W razie uchwalenia ustawy o desowietyzacji 200 tys. mieszkańców Litwy stałoby się wrogami, ponieważ tyłu było członków partii. Trzeba też uwzględnić ich rodziny, przyjaciół, czyli ludzi w ten lub inny sposób związanych z byłym systemem. Wiek do poszukiwania i pokonania rzekomych wrogów sa do-

od tych, którzy dają do w... kszęj władzy niż z... Chociaż sami nic nie z... lali, aby parlament i rząd... dał wydajnie pracować... niezadowoleni, że spora c... deputowanych, przeważ... młodzieży, przejrzała i z... nia swe stanowisko. Dzwon... by było, gdyby zostali n... twardzili i nic nie słyszeli... nie widzieli. Nie trzeba... potępić za to, że doszli d... tego dopiero teraz, chociaż... za dwa minione lata, chociaż... wyrządzono szkody, zwł... czy rolnictwu...

Niekiedy się zastanawiam, że może się dąży do gospo... rczego postawienia Litwy a... kolena Wówczas pierw... który wyciągnie jej pomoc... dłoń, stanie się gospodarzem... Litwy. Dział przeciw nie... mie pokonują państwa, lecz... pieniądze, gospodarka... wescięcie miejsca pracy... — Rząd z trudem realizuje... formy gospodarze, bowiem... wynika z odczytu premiera... społeczeństwa, na przeszkod... stoją łamiące ustawodawc... instancje: bank, prokuratura... mordercy i in. Rezygnacja... premiera, oświadczenie d... cju kierowników minister... pogłębiające się sprzecz... między parlamentem i rządem... wodzą objawów kryzysu...

Punkt widzenia

trzebne wspomniane ruchy polityczne...

Zbliża się referendum w sprawie wkręszczenia instytucji prezydenta...

— Zauważyłem, że premier ma zwyczaj oskarżać wroty... tkiach dookoła. Jednak odmi... cając takie metody, chciał... bym nie tylko w swoim, ale... też w imieniu frakcji Demo... krateycznej Partii Pracy Lit... wy, którą reprezentuję, m... wiedzieć, że nie możemy i n... chcemy myśleć o zmianie r... du i jego kierownictwa. Był... by to nierozważnym, nie... powiedziałam niemu krokiem. N... sza frakcja, i o ile nie o... tutaj sąsiednie, nie będą t... roboty. Niech więc nie p... bują oskarżać nas o to, k... przeciw sformułowały now... rząd?

Spisek ministrów istnieje poza kulissami, co świadcz... iż dzieje się to szczerze. Je... śli część przedstawicieli r... du nie zgadza się z polityką... premiera, więc konflikt mo... na rozwiązać legalną drogą... parlamentarną przez frakc... mi się. Całe to zajście kujam... mi się ze sposobem zmian... rządu Sżimenasa. Zaskaku... w oświadczeniu nazwiska Z... Waiszwily i A. Abiszaj. Do... niedawna aktywni sprzymi... rencyi premiera, dziś r... wyglądają niczym wrogowie... Te i inne wątpliwości spr... dowady, że się zastanawiam... czy kryzys rządowy nie był... zaprogramowany w obrze... niu referendum?

— Jak odbiera Pan fakt re... wianą rad i wprowadzenia... Wileńszczyźnie bezpodstawnego... rządzenia. Przypuszczam, że w... rządzania. Pan twierdzi, że... wnym stopniu odczuwa Pan... troje jej mieszkańców, ponieważ... część Pana wyborców, ponieważ... szyrwinckim założyłbym, że... powiem, do współpracujących... beznanych z problemami Pol... na Litwie...

— Cieszę się, że w re... szyrwinckim, który repres... tuje, nie istnieje (taki pro... lem, że nie trwałaby, bo... wać rad i wprowadzać... pośredniego zarządzania... (Dokończenie na str. 7)

118

KONSTITUCJA Republiki Litewskiej

Artykuł 67
Posiedzenia Sejmu są jawne.
Sejm może zdecydować też o przeprowadzeniu posiedzeń zamkniętych.
Posiedzenia Sejmu organizuje się zgodnie z regulaminem.

Artykuł 68
Prezidentami Sejmu kieruje Przewodniczący Sejmu bądź jego zastępca.
Pierwsze po wyborach posiedzenie Sejmu ma na celu wybranie Przewodniczącego i sekretarza Sejmu.
Prace Sejmowe kieruje Przewodniczący, a w jego zastępstwie Przewodniczący i sekretarz Sejmu.

Artykuł 69
Sejm głosowaniem tajnym na dwa lata wybiera kierownika Sejmu, Przewodniczącego Sejmu, dwóch zastępców Przewodniczącego i sekretarza Sejmu.
Te osoby urzędowo reprezentują Sejm, organizują zgodną pracę Sejmu, w razie potrzeby pomagają deputowanym w pełnieniu ich pełnomocnictw, kierują pracą aparatu sejmowego.
Kierownikowi Sejmu utrzymuje swe pełnomocnictwa dopóki, dopóki odwołany po wyborach Sejm zgodzi się na pierwsze posiedzenie.
Kierownikowi Sejmu sprawozdanie ze swej działalności składa przed Sejmem. Na każde jedno (trzy) ogółu deputowanych w dowolnym momencie głosowaniem Sejm może odwołać całe kierownictwo lub poszczególnego jego funkcjonariusza.

Artykuł 70
W Sejmie spośród deputowanych tworzy się stałe komisje.
Stale komisje opracowują projekty ustaw i innych aktów, przygotowują i prowadzą rozprawy nad nimi, zaliczone do kompetencji Sejmu, kontrolują działalność organizacji państwowych (z wyjątkiem sądowniczą).
W celu opracowania projektów ustaw lub dodatkowego ich rozpatrzenia Sejm może powołać specjalne komisje.
Sejm w razie potrzeby tworzy tymczasowe komisje śledcze, rewizyjną oraz, inne.

Artykuł 71
Do kompetencji Sejmu należy:
1) omawianie i uchwalanie poprawek do Konstytucji w trybie ustalonym w rozdziale XIII;
2) wydawanie ustaw;
3) podejmowanie uchwał w sprawie przeprowadzenia referendum lub plebiscytu w Republice Litewskiej;
4) powoływanie odpowiedzialnych przed Sejm organów państwowych i mianowanie ich kierowników;
5) omawianie i zatwierdzanie propozycji prezesa Rady oraz programów jego działalności, przyjmowanie dymisji Rady lub ministrów lub tworzenie na wniosek Rady nowych ministerstw Republiki Litewskiej;
6) nadzorowanie działalności Rady oraz organów odpowiedzialnych przed Sejm, rozstrzygnięcie kwestii zaufania wobec ich kierowników lub ministrów;
7) mianowanie sędziów Sądu Konstytucyjnego i wybieranie spośród nich w głosowaniu tajnym przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego;
8) mianowanie sędziów Sądu Najwyższego i spośród nich — przewodniczącego;
9) wyrażanie wyborów Prezydenta Republiki Litewskiej, deputowanych na kadencję oraz tenorów rad samorządowych, zmianę składu Republiki Litewskiej Wyborczej;
10) zatwierdzanie budżetu państwowego i nadzwanie jego wykonywania;
11) ustalanie podatków państwowych oraz innych obowiązkowych opłat;
12) zatwierdzanie długofalowych programów gospodarczych;
13) ratyfikacja i denuncjacja międzynarodowych umów i traktatów, ratyfikacja i denuncjacja innych zagadnień polityki zagranicznej;
14) zatwierdzanie administracyjnego podziału terytorialnego Republiki Litewskiej;
15) wydawanie aktów o amnestii;
16) wyrażanie stanowiska wojennego, ogłaszanie mobilizacji, a także podejmowanie uchwał o ogłoszeniu stanu wojennego;
17) wyrażanie bezpośredniego zarządzenia o ogłoszeniu stanu wyjątkowego;
18) ratyfikacja nie przewiduje in-

czej, Sejm może rozstrzygać i rozstrzygać również inne kwestie życia państwowego z wyjątkiem tych, które wyłącznie należą do Rady Litwy lub zaliczane są do kompetencji sądów.

Artykuł 72
Sejm podejmuje ustawy, uchwały, deklaracje, rezolucje, oświadczenia i odczyty.
Prawo inicjatywy legislacyjnej należy do deputowanych na Sejm oraz Prezydenta Republiki Litewskiej wraz z Rządem.
Prawo inicjatywy legislacyjnej mają również obywatele Litwy, 50 tysięcy obywateli Republiki, posiadających aktywne prawo wyborcze, może przedłożyć Sejmowi opracowany projekt ustawy, który Sejm zobowiązany jest rozpatrzyć.

Artykuł 73
Ustawy podejmowane są w Sejmie z zachowaniem procedury trzech odczytów. Na decyzję Sejmu w poszczególnych wypadkach może też być stosowana szybsza procedura wydawania ustaw.
Projekty ustaw i inne ważne zagadnienia życia państwowego i społecznego Republiki do trzeciego omawiania w Sejmie mogą być przedstawione opinii publicznej.

Artykuł 74
Ustawy konstytucyjne Republiki Litewskiej uznaje się za przyjęte, jeśli przegłosowało za nie nie mniej niż dwie trzecie ogółu deputowanych na Sejm. Za ustawy konstytucyjne uważa się bezpośrednio wyszczególnione w tej Konstytucji ustawy.
Ustawy zwyczajne, uchwały i deklaracje Sejmu uważa się za przyjęte, jeśli przegłosowała za nie większość deputowanych na Sejm, uczestniczących w posiedzeniu, ale pod warunkiem, że w posiedzeniu uczestnicza nie mniej niż dwie trzecie ogółu deputowanych.

Inne akty Sejmu uważa się za uchwalone, jeśli przegłosowała za nie większość deputowanych na Sejm, uczestniczących w posiedzeniu, pod warunkiem jednak, że uczestniczy w posiedzeniu co najmniej połowa ogółu deputowanych na Sejm.
Ustawy Republiki Litewskiej mogą też być uchwalane w drodze referendum. Projekty ustaw zgłaszanych na referendum przedkładają się do rozpatrzenia i uchwalone w Sejmie.

Artykuł 75
Uchwalone przez Sejm uchwały nabierają mocy natychmiast po ich podpisaniu i oficjalnym ogłoszeniu przez Prezydenta Republiki Litewskiej.
Regulamin Sejmu oraz inne uchwalone przez Sejm akty podpisuje Przewodniczący Sejmu. Akty te nabierają mocy natychmiast po ich proklamowaniu, o ile same akty nie ustalają innego trybu uprawomocnienia.

Artykuł 76
Prezydent Republiki Litewskiej uchwaloną przez Sejm ustawę nie później niż w ciągu dziesięciu dni od wzięcia obowiązków podpisuje i ogłasza oficjalnie, albo zwraca Sejmowi z odpowiednimi motywami powtórne rozpatrzenia.
Jeśli we wskazanym czasie Prezydent Republiki nie skorzysta z prawa weta w stosunku do uchwalonej przez Sejm ustawy i nie podpisze, taka ustawa nabiera mocy po jej podpisaniu lub oficjalnym ogłoszeniu przez Przewodniczącego Sejmu.

Artykuł 77
Ustawę, na którą Prezydent Republiki złożył weto, Sejm może od nowa omawiać i uchwaląć, ale tylko na tej samej sesji Sejmu.

Pod powtórne rozpatrzenie na Sejmie ustawa uważa się za uchwaloną, jeśli za ustawę konstytucyjną przegłosowało co najmniej dwie trzecie ogółu deputowanych na Sejm, a za ustawę zwyczajną — nie mniej niż trzy piąte ogółu deputowanych na Sejm.
Powtórnie uchwaloną przez Sejm ustawę Prezydent Republiki zobowiązany jest podpisać nie później niż w ciągu trzech dni i niezwłocznie ogłosić oficjalnie.

Artykuł 78
Nadzór nad tym, czy zgodnie z prawem są użytkowane mienie państwowe i jego środki finansowe oraz wykonywanie budżetu sprawuje kontroler państwowy. Jego zadaniem jest nadzór nad tym, jak Sejm System kontroli państwowej i tryb jej działalności; regulaminie ustawy.

W razie potrzeby Sejm powołuje też inne instytucje kontroli, a ich system i tryb pracy określa ustawa.

Artykuł 79
Prezidentem, sędziów Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego, a także deputowanych na Sejm za brutalne naruszenie Konstytucji bądź złamanie przysięgi czy zobowiązania, a także w razie wykrycia przestępstwa, Sejm większością głosów 3/5 ogółu deputowanych może usunąć z zajmowanych stanowisk i unieważnić mandat deputowanego. Dokonuje się tego w trybie procesu zaskarżenia, ustalonym w regulaminie Sejmu.

Artykuł 80
Inni mianowani lub wybierani przez Sejm funkcjonariusze (z wyjątkiem sędziów oraz osób wymienionych w artykule 79) zwalniani są z obowiązków, jeśli Sejm większością głosów ogółu deputowanych wyrazi wobec nich swoje wotum nieufności.

Artykuł 81
Strukturę i tryb pracy Sejmu ustala regulamin Sejmu. Zatwierdza się go i zmienia większością głosów 2/3 ogółu deputowanych na Sejm.

ROZDZIAŁ V PREZYDENT REPUBLIKI

Artykuł 82
Prezydent Republiki jest najwyższą w państwie osobą urzędową, reprezentującą Republikę Litewską w kraju i stosunkach międzynarodowych. Prezydent wraz z Rządem sprawuje władzę wykonawczą.

Artykuł 83
Prezydenta Republiki wybiera się na cztery lata. Ta sama osoba nie może być prezydentem Republiki Litewskiej dłużej niż dwie kadencje z rzędu.

Na Prezydenta Republiki Litewskiej może być wybierany mający nie mniej niż 35 lat obywatel Republiki Litewskiej z pochodzenia, który co najmniej 10 ostatnich lat mieszka na Litwie i ma prawo wyborcze.

Artykuł 84
Jako kandydat na Prezydenta rejestrowany jest obywatel Republiki Litewskiej, który potrafi sprostać warunkom artykułu 83 i zbierze podpisy co najmniej 20 tysięcy wyborców.
Liczba kandydatów na stanowisko Prezydenta jest nieograniczona.

Artykuł 85
Prezydenta Republiki wybiera ją obywatele Republiki Litewskiej na zasadzie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego w głosowaniu tajnym. Kolejne wybory prezydenta odbywają się razem z wyborami do Sejmu.

Wybory Prezydenta Republiki uważa się za ważne, jeśli uczestniczyło w nich ponad połowa zarejestrowanych wyborców.
Za wybranego uważa się kandydata, na którego głosowało ponad połowa uczestniczących w wyborach wyborców.

Jeśli w pierwszej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyska niezbędnej większości głosów, po upływie dwóch tygodni przeprowadza się powtórne głosowanie na dwóch kandydatów, którzy uzyskali najwięcej głosów. Za wybranego uważa się kandydata, który zdobył więcej głosów.

Artykuł 86
Przed przystąpieniem do swych obowiązków Prezydent Republiki przysięga przed Sejmem lub uroczystie składa obietnicę wierności i uczciwieści, a także w trybie konstytucyjnym, rzetelnie pełnić swe obowiązki i wobec wszystkich być jednakowo sprawiedliwym.

Artykuł 87
Prezydent Republiki nie może być deputowanym na Sejm, nie może też zajmować żadnych innych stanowisk i otrzymywać żadnych stałych wynagrodzeń, z wyjątkiem wynagrodzenia ustalonego dla Prezydenta.

Artykuł 88
Do kompetencji Prezydenta Republiki należy:

- 1) reprezentowanie Republiki Litewskiej w stosunkach wewnętrznych i międzynarodowych;
- 2) podpisywanie międzynarodowych umów i ratyfikacji Republiki Litewskiej;
- 3) na wniosek Rady mianowanie i odwoływanie przedstawicieli dyplomatycznych Republiki Litewskiej i państw obcych i organizacji międzynarodowych; i przyjmowanie pism uwierzytelniających i odwoławanie przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych;
- 4) nadawanie i odbieranie najwyższych;

rang dyplomatycznych i specjalnych tytułów;

5) mianowanie za aprobatą Sejmu Premiera, zlecenie mu tworzenia Rządu;

6) przyjmowanie między sesjami Sejmu dymisji Rządu czy poszczególnych jego członków i w razie potrzeby zlecenie im dalszego pełnienia obowiązków, zanim utworzony zostanie nowy Rząd lub zatwierdzony nowy członek Rządu;

7) mianowanie ustawowo przewidzianych odpowiedzialnych osób oficjalnych państwa, których kandydatury zapropuje Sejm i zwalnianie ich z obowiązków;

8) zgłaszanie Sejmowi kandydatur na sędziów Sądu Najwyższego, a spośród nich — przewodniczącego Sądu Najwyższego; mianowanie sędziów Sądu Apelacyjnego, a spośród nich — przewodniczącego Sądu Apelacyjnego, jeśli ich kandydatury aprobuje Sejm; mianowanie sędziów sądów okręgowych i rejonowych oraz przewodniczących, zmiana ich miejsca pracy; w ustawowo przewidzianych przypadkach zalecanie Sejmowi odwołania sędziów sądów okręgowych i rejonowych;

9) za aprobatą Sejmu mianować i zwalniać funkcjonariuszy wojskowych najwyższej rangi; nadawać najwyższe stopnie wojskowe;

10) w wypadku napadu zbrojnego, zagrożającego suwerenności państwowej czy integralności terytorialnej podejmować decyzje w sprawie obrony przed agresją zbrojną, wprowadzenia stanu wojennego, a także mobilizacji i przedstawiać te decyzje do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Sejmu;

11) w trybie i przypadkach przewidzianych przez ustawę ogłaszać stan wyjątkowy i przedstawiać tę decyzję do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Sejmu;

12) składać w Sejmie doroczne sprawozdania o sytuacji na Litwie, polityce wewnętrznej i zagranicznej Republiki Litewskiej;

13) w przypadkach, przewidzianych w punktach 10 i 11 tego artykułu zwoływać nadzwyczajną sesję Sejmu;

14) rozstrzygać sprawy nadania obywatelstwa Republiki Litewskiej oraz pozbawiania go;

15) przyznawać odznaczenia państwowe;

16) ułaskawiać skazanych;

17) podpisywać i ogłaszać powzięte przez Sejm ustawy lub zwracać je Sejmowi w trybie ustalonym w artykule 76 Konstytucji.

Artykuł 89
Prezydent Republiki, wcielając w życie nadane mu pełnomocnictwa, wydaje dekrety. Zeby dekrety Prezydenta, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w punktach 5, 6, 7, 12, 13 i 17 artykułu 88, miały moc, mają być podpisane przez premiera lub odpowiedniego ministra. Odpowiedzialność za taki akt spoczywa na Premierze lub ministrze, który go podpisał.

Uchwały w sprawie działalności podległych mu służb Prezydent Republiki wciela w życie poprzez rozporządzenia.

Artykuł 90
Osoba Prezydenta Republiki jest nietykalna: zanim pełni swe obowiązki, nie może on być arestowany, pociągnięty do odpowiedzialności karniej czy administracyjnej.

Prezydent może być przewodniczącym usunięty ze stanowiska jedynie w wyniku brutalnego naruszenia Konstytucji lub złamania przysięgi (zobowiązania), lub w razie wyjaśnienia, że wypełnienie zostało przestępstwem. Kwestię usunięcia Prezydenta ze stanowiska rozstrzyga Sejm w trybie procesu zaskarżenia.

Artykuł 91
Pełnomocnictwa Prezydenta Republiki wygasają:

- 1) po upływie okresu, na jaki został wybrany;
- 2) po złożeniu dymisji ze stanowiska;
- 3) w razie śmierci Prezydenta;
- 4) po usunięciu go przez Sejm w trybie procesu zaskarżenia;
- 5) gdy Sejm większością głosów 2/3 ogółu deputowanych podejmuje uchwałę, stwierdzającą, że stan zdrowia Prezydenta bezpowrotnie uniemożliwia mu pełnienie swych obowiązków.

Artykuł 92
W razie śmierci Prezydenta, podania się do dymisji czy w przypadku, gdy nie może on pełnić swych obowiązków, jego obowiązki tymczasowo przejmują Przewodniczący Sejmu. W tym przypadku Przewodniczący Sejmu traci swe pełnomocnictwa w Sejmie, gdzie jego obowiązki na zlecenie Sejmu tymczasowo pełni jeden z jego zastępców.

W wspomnianych przypadkach, z wyjątkiem tymczasowego zastępstwa Prezydenta, Sejm niezwłocznie rozpoczyna nowy prezydent Republiki na pozostały czas kadencji byłego Prezydenta. Jeśli pozostały okres kadencji, jest krótszy od roku, to nowych wyborów Prezydenta nie rozpoczyna się.

(Ciąg dalszy na str. 4)

1000
Klas. Akty z numeru poprzedniego

Konstytucja Republiki Litewskiej

(Ciąg dalszy ze str. 3)

ROZDZIAŁ VI

RZĄD REPUBLIKI LITEWSKIEJ

Artykuł 93

Rząd Republiki Litewskiej jest instytucją władzy wykonawczej. Wraz z Prezydentem według udzielonych im pełnomocnictw kształtuje i realizuje politykę wewnętrzną i zagraniczną.

Rząd Republiki Litewskiej składa się z Premiera i ministrów.

Artykuł 94

Do kompetencji Rządu Republiki Litewskiej należy:

- 1) chronienie nieetykalności terytorium Republiki Litewskiej; zapewnienie bezpieczeństwa państwowego i porządku publicznego;
- 2) zorganizowanie wcielania w życie ustaw i uchwał Sejmu;
- 3) kierowanie działalnością ministerstw i innych instytucji rządowych oraz jej koordynowanie;
- 4) opracowywanie projektu budżetu państwowego i przedstawianie go Sejmowi; organizowanie wykonania budżetu państwowego oraz przedstawianie Sejmowi sprawozdania z wykonania budżetu;
- 5) opracowywanie i przedstawianie Sejmowi do rozpatrzenia projektów ustaw;
- 6) nawiązanie i utrzymywanie stosunków z państwami obcymi i organizacjami międzynarodowymi;
- 7) pełnienie innych obowiązków, zleconych Rządowi przez Konstytucję i inne ustawy.

Artykuł 95

Rząd Republiki Litewskiej ogólnie sprawy zarządzania państwem rozstrzyga poprzez podejmowanie uchwał większością głosów wszystkich członków Rządu.

Uchwały Rządu Republiki Litewskiej wydawane są w oparciu o Konstytucję Republiki Litewskiej oraz ustawy i mają być wykonywane na całym terytorium Republiki Litewskiej.

Uchwały Rządu podpisują Premier i odpowiedni minister.

Artykuł 96

Rząd Republiki Litewskiej solidarnie odpowiada przed Sejmem za ogólną działalność Rządu. Ministrowie kierując zleconymi im resortami zarządzania, ponoszą osobistą odpowiedzialność przed Premierem i Sejmem za prowadzenie zleconych im spraw.

Artykuł 97

Premiera, za aprobatą Sejmu, mianuje Prezydent Republiki Litewskiej.

Premier nie później, niż w ciągu 15 dni od jego mianowania przedstawia Sejmowi do rozpatrzenia skład Rządu oraz program jego działalności i prosi o rozpatrzenie kwestii zaufania Rządowi.

Artykuł 98

Przed przystąpieniem do pełnienia obowiązków Premier i ministrowie zaprzysięgają w Sejmie lub uroczystości składają obietnicę dochowania wierności Republice Litewskiej, przestrzegania Konstytucji i jej ustaw, rzetelnie pełnić swe obowiązki. Tekst przysięgi ustala uchwała Rządu.

Artykuł 99

Premier reprezentuje Rząd Republiki Litewskiej i kieruje jego działalnością.

Pod nieobecność Premiera lub gdy nie może pełnić swych obowiązków, Prezydent Republiki Litewskiej na ten okres na wniosek Premiera zleca jednemu z ministrów jego zastępstwo.

Artykuł 100

Minister kieruje ministerstwem, decyduje o sprawach, należących do kompetencji ministerstwa, pełni też inne ustawowo przewidziane funkcje.

Ministra tymczasowo zastąpić może jedynie inny mianowany przez Premiera minister.

Artykuł 101

Rząd i poszczególni ministrowie powinni mieć wotum zaufania Sejmu.

Rząd powinien złożyć rezygnację w następujących przypadkach:

- 1) gdy Sejm większością ogółu deputowanych głosowaniem tajnym wyraża brak zaufania Rządowi czy Premierowi;
- 2) gdy się wybiera nowego Prezydenta;
- 3) gdy Premier składa rezygnację lub umiera;
- 4) gdy jednocześnie podaje się do dymisji ponad połowa ministrów.

Po kolejnych wyborach do Sejmu Rząd składa rezygnację albo prosi Sejm o rozstrzygnięcie sprawy zaufania Rządowi.

Minister zobowiązany jest podać się do dymisji, gdy brak zaufania wyraża mu ponad połowa ogółu deputowanych do Sejmu lub brak zaufania wyraża Premier.

Jeśli Sejm wyraża brak zaufania poszczególnemu ministrowi, Premier może za nim się stawić. Po wyrażeniu po raz drugi

przez Sejm braku zaufania wobec tego ministra, ma złożyć rezygnację Premier.

Artykuł 102

Jeśli Sejm dwukrotnie w ciągu 45 dni od mianowania Premiera nie akceptuje programu działalności Rządu, albo gdy utworzonemu Rządowi wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od jego utworzenia Sejm wyrazi brak zaufania, Prezydent Republiki Litewskiej tworzy tymczasowy Rząd na 6 miesięcy. W tym wypadku Prezydent mianuje Premiera, a na wniosek Premiera — ministrów. W okresie działalności tymczasowego Rządu Premiera i ministrów zwalnia Prezydent Republiki Litewskiej.

Sejm nie może wyrazić braku zaufania tymczasowemu Rządowi, a w razie, jeżeli minister nie przestrzega Konstytucji, ustaw i nadszywa władzy — Prezydent tego ministra zwalnia na propozycję Sejmu.

Artykuł 103

Po upływie 6-miesięcznego okresu tymczasowy Rząd składa rezygnację lub przedstawia Sejmowi program swej działalności z prośbą o rozpatrzenie i rozstrzygnięcie sprawy zaufania wobec tego Rządu.

W razie dymisji tymczasowego Rządu, nowy Rząd tworzy się w trybie przewidzianym przez Konstytucję.

Artykuł 104

Premier i ministrowie nie mogą zajmować żadnych innych obieralnych lub mianowanych stanowisk, a także pracować w sterze przedsiębiorczości, handlu czy innych prywatnych instytucjach lub przedsiębiorstwach, z wyjątkiem realizacji praw własnościowych, a także otrzymywać dowolne inne regularne wynagrodzenie, z wyjątkiem ustalonego mu zgodnie z obowiązkami w Rządzie.

Artykuł 105

Premier i ministrowie za dokonanie przestępstwa nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej, aresztowani czy ograniczeni w swej wolności w inny sposób bez uprzedniej zgody Sejmu, a między sejmami Sejmu — bez uprzedniej zgody Prezydenta.

ROZDZIAŁ VII

SĄD

Artykuł 106

Praworządność w Republice Litewskiej sprawują jedynie sądy.

Sędzia i sądy, wymierzając sprawiedliwość, są niezawisłe od żadnej innej instytucji państwowej, osoby lub organizacji.

Sędziowie w rozpatrywaniu spraw powołują się wyłącznie na prawo.

Sąd orzeka w imieniu Republiki Litewskiej.

Artykuł 107

Sędzia nie może stosować ustawy sprzecznej z Konstytucją.

W wypadkach, gdy istnieją podstawy ku temu, że ustawa bądź inny akt prawny, który ma być zastosowany w konkretnej sprawie, kolidują z Konstytucją, sędzia zawięza rozpatrywanie tej sprawy i zwraca się do Sądu Apelacyjnego w sprawie oceny konstytucyjności tej ustawy lub innego aktu prawnego.

Artykuł 108

Sądy Republiki Litewskiej — to Sąd Najwyższy Litwy, Sąd Apelacyjny Litwy, sądy okręgowe i gminne.

Dla rozpatrywania poszczególnych spraw na mocy prawa mogą być powołane sądy specjalne.

Sądy z nadzwyczajnymi pełnomocnictwami w Republice Litewskiej nie mogą być tworzone.

Organizowanie i kompetencje sądów ustala ustawa Republiki Litewskiej o sądach.

Artykuł 109

Sędziów Sądu Najwyższego, a spośród nich — przewodniczącego Sądu Najwyższego mianuje Sejm na propozycję Prezydenta Republiki Litewskiej.

Sędziów Sądu Apelacyjnego, a spośród nich — Przewodniczącego mianuje Prezydent Republiki Litewskiej za aprobatą Sejmu.

Sędziów sądów gminnych, okręgowych i specjalnych oraz przewodniczących miast, mielska ich pracy zmienia Prezydent Republiki Litewskiej.

Kandydatury pretendentów na sędziów rozpatruje, dobiera i rekomendacji w sprawie ich mianowania, awansu, przeniesienia czy zwolnienia z obowiązków Prezydentowi Republiki Litewskiej Senatu Sędziów Litwy.

Artykuł 110

Sędzia nie może zajmować żadnych wybieralnych lub być mianowany na inne stanowiska, pracować w przemysłowych, handlowych bądź innych prywatnych instytucjach czy przedsiębiorstwach, z wyjątkiem realizacji praw własnościowych. Nie może on też otrzymywać żadnego innego

wynagrodzenia, z wyjątkiem wynagrodzenia sędziego oraz opłaty za działalność pedagogiczną, naukową czy twórczą. Sędzia nie może uczestniczyć w działalności organizacji (partii) politycznych.

Artykuł 111

Ingerencja władzy państwowej i organów zarządzania, partii politycznych, organizacji społecznych, funkcjonariuszy oraz innych obywateli do działalności sędziego lub sądu jest zakazana i podlega ustawowo przewidzianej odpowiedzialności.

Sędzia nie może być pociągany do odpowiedzialności sądowej, aresztowany lub w inny sposób ograniczony w swej wolności bez zgody Sejmu, a między jego sejmami, Prezydenta Republiki Litewskiej.

Artykuł 112

Sędziowie sądów Republiki Litewskiej mogą być zwalniani z obowiązków w ustawowo przewidzianym trybie w następujących przypadkach:

- 1) z własnej woli;
- 2) po ogłoszeniu do ustawowo przewidzianego wieku emerytalnego;
- 3) z powodu stanu zdrowia;
- 4) w związku z wybraniem na inne stanowisko lub przeniesieniem do innej pracy za ich zgodą.

Sędzia może być odwołany, jeśli swym postępowaniem zabił miano sędziego, a także gdy nabiera mocy orzeczenia nań wyrok. Tryb odwołania sędziego ustala ustawa Republiki Litewskiej o sądach.

Artykuł 113

Sędziowie Sądu Najwyższego, a także Sądu Apelacyjnego za brutalne naruszenie Konstytucji lub złamanie przysięgi (zobowiązania), a także w razie wykrycia przestępstwa, Sejm może odsunąć od pełnienia obowiązków w trybie procesu zaskarżenia.

Artykuł 114

Osobę uważa się za niewinną, zanim jej wina nie zostanie udowodniona w trybie ustawowym i uznana w prawomocnym wyroku sądowym.

Osobie, podejrzanej o popełnienie przestępstwa, albo oskarżonej od chwili jej aresztowania lub pierwszego przesłuchania zapewnia się prawo do obrocy, a także możliwość skorzystania z adwokata.

We wszystkich sądach sprawy rozpatrywane są publicznie. Zamknięte posiedzenie sądowe może być przeprowadzone w celu ochrony tajemnicy życia prywatnego czy rodzinnego obywatela, a także, jeśli publiczne rozpatrywanie sprawy może ujawnić tajemnicę państwową, zawodową czy komercyjną.

Proces sądowy w Republice Litewskiej toczy się w języku państwowym.

Osobom uczestniczącym w rozprawie, nie znającym języka litewskiego, zapewnia się prawo wszechstronnego zapoznania się z materiałem sprawy, udział w działaniach sądowych za pośrednictwem tłumacza oraz prawo przemawiania w sądzie w języku ojczystym.

Artykuł 115

Przy sądach Republiki Litewskiej są prokuratorzy, występujący z oskarżenia państwowego w sprawach karnych, prowadzący ściganie karne, kontrolujący działalność organów kwoty, prowadzący wstępne dochodzenie śledcze.

Tryb mianowania prokuratorów i ich status określa ustawa.

ROZDZIAŁ VIII

SĄD KONSTYTUCYJNY

Artykuł 116

Sąd Konstytucyjny nadzoruje, aby ustawy i inne akty sądowe Sejmu, akty prawne Prezydenta i Rządu nie były sprzeczne z Konstytucją.

Status Sądu Konstytucyjnego oraz tryb realizacji jego pełnomocnictw ustala ustawa Republiki Litewskiej o Sądzie Konstytucyjnym.

Artykuł 117

Sąd Konstytucyjny składa się z 9 sędziów, wyznaczanych na okres 9 lat. Sąd Konstytucyjny co 3 lata odnawia się o jedną trzecią. Sędziów Sądu Konstytucyjnego mianuje Sejm na wniosek Przewodniczącego Sejmu spośród kandydatów, przedstawianych przez państwowe instytucje prawnicze oraz instytucje nauk prawnych.

Przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego głosowaniem tajnym spośród członków sądu na okres trzech lat wybiera Sejm.

Sędziami Sądu Konstytucyjnego mogą być mianowani obywatele Republiki Litewskiej o nienagannej reputacji, z wyższym wykształceniem prawniczym, co najmniej z 15-letnim stażem pracy prawniczej lub naukowej - pedagogicznej według specjalności prawnika.

Artykuł 118

Sędziowie Sądu Konstytucyjnego w pełnieniu swych obowiązków są niezawisli od żadnej instytucji państwowej, osoby, or-

ganizacji, a nadzór przestrzegania Konstytucji sprawują jedynie, kierując się Konstytucją Republiki Litewskiej.

Wobec sędziów Sądu Konstytucyjnego stosuje się ograniczenia w prawach sędziów sądów.

Sędziowie Sądu Konstytucyjnego mogą prawo nieetykalności osobistej, podobnie jak ich deputowani do Sejmu.

Artykuł 119

Sąd Konstytucyjny Republiki Litewskiej ratyfikuje i podejmuje decyzje, czy ratyfikacja z Konstytucją Republiki Litewskiej jest w zgodzie z Konstytucją Republiki Litewskiej; uchwały przez Sejm akty;

2) dekrety Prezydenta Republiki Litewskiej;

3) uchwały Rządu Republiki Litewskiej;

4) uchwały Sejmu Republiki Litewskiej.

1) czy nie została naruszona ordynacja wyborcza Prezydenta Republiki Litewskiej lub konkretnych deputowanych do Sejmu podczas wyborów;

2) o stanie zdrowia Prezydenta Republiki Litewskiej i możliwości dalszego pełnienia tych obowiązków;

3) o konstytucyjności międzynarodowych umów Republiki Litewskiej.

Artykuł 120

Prawo inicjatywy apelowania do Sądu Konstytucyjnego w przypadkach, ustalonych w części pierwszej artykułu 119 ma Rząd, grupa stanowiąca co najmniej jedną piątą ogółu deputowanych do Sejmu, a także sądy. Z powodu konstytucyjności może też apelować Prezydent Republiki Litewskiej do Sądu Konstytucyjnego.

W sprawie werdyktu Sądu Konstytucyjnego w przypadkach ustalonych w części drugiej artykułu 119 może się zwać także Sejm.

Artykuł 121

Ustawa (lub jej część) Republiki Litewskiej lub inny akt Sejmu (jego część), dekret Prezydenta Republiki Litewskiej, uchwała (lub jej część) Rządu nie mogą być stosowane od dnia oficjalnego opublikowania werdyktu Sądu Konstytucyjnego, tym, że odpowiedni akt (lub jego część) jest sprzeczny z Konstytucją Republiki Litewskiej.

Orzeczenia Sądu Konstytucyjnego w kwestiach, które Konstytucja lub Ustawa o Sądzie Konstytucyjnym zalicza do jego kompetencji, są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu.

Sąd, inne organy państwowe i ich osoby urzędowe nie mogą stosować ustalonego aktu prawnego (albo ich części), które Sąd Konstytucyjny uznał za sprzeczne z Konstytucją Republiki Litewskiej.

Artykuł 122

Pełnomocnictwa sędziego Sądu Konstytucyjnego ustają:

- 1) po zakończeniu okresu pełnomocnictwa;
- 2) w razie śmierci;
- 3) w razie rezygnacji na własne życzenie;
- 4) gdy sędzia nie może pełnić swych obowiązków z powodu stanu zdrowia;
- 5) Sejm usunął ze stanowiska w trybie procesu oskarżenia.

ROZDZIAŁ IX

SAMORZĄD MIEJSCOWY

Artykuł 123

Obywatele mają prawo do samorządu w swym stałym miejscu zamieszkania sam bezpośrednio i poprzez ukształtowane przez siebie organy samorządu zgodnie z kompetencjami ustalonymi przez ustawy ratyfikowane i prowadzą sprawy lokalnego znaczenia oraz odpowiadają za podjęte decyzje.

Samorząd miejscowy opiera się na następujących zasadach:

- 1) udział mieszkańców w przygotowaniu i podejmowaniu znaczących dla nich decyzji oraz ich realizowaniu;
- 2) jawność i kontrola wykonania sprawowana przez mieszkańców;
- 3) sprawiedliwość i praworządność społeczna.

Tryb organizowania i działalności instytucji samorządu ustala ustawa.

Artykuł 124

Organem reprezentacyjnym jednostki administracyjnej terytorium państwa jest rada samorządu, która na swoim terytorium łączy i koordynuje działalność instytucji wykonawczych samorządu, zapewnia przestrzeganie ustaw i wykonywanie uchwał rady, porządek publiczny, jak też ochronę praw i słusznych interesów obywateli.

Deputowanych do rady samorządu w okresie dwóch lat wybiera ją mieszkający w powiecie jednostki administracyjnej obywatele Republiki Litewskiej, na podstawie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego, w tajnym głosowaniu.

(Dokończenie nastąpi)

SPROSTOWANIE

W zamieszczonym wczoraj projekcie Konstytucji Republiki Litewskiej pominął się artykuł 3 ma brzmień: Narod Litwy.

119

W rocznicę Konstytucji 3 Maja

„Wilia” — emocjonalnie i uczuciowo

Specjalnie na ten Dzień „Wilia” się szykowała. Znak czasu: doznał chwilę, gdy otwarcie i bez obawy mówić możemy o Święcie tak bliskim i droгим, czuć je i składać mu hołd.

A więc w Trzeciomajową rocznicę wileńska „Wilia” wystąpiła z dwoma koncertami. Ten drugi, wieczorowy nosił bardziej uroczysty charakter, bowiem swą obecnością zaszczulił go charge d'affaires Ambasady RP Marzen Maszkiewicz i konsul generalny w Wilnie Zdzisław Kulinski.

Skrótowo: występy piękne, miłe, repertuar tworzący logicz-

ną całość, bardzo emocjonalny. Rozpoczęty akcentami z krwi i kości wileńskimi (odnowiony „Polonez wileński” a zakończony efektywnym krakowiakiem. W międzyczasie: „Boże, coś Polskę...” — śpiewana z ogromnym uczuciem, co szczególnie wzruszyło widownię. Następnie — kilka pieśni patriotycznych. Wszystko to w nowych wileńskich strojach, bardzo sympatycznych.

Piękne, delikatne, głęboko poruszające trzy pieśni, dwóch wielkich — Chopina i Montiuszki: „Zyczenie”, „Marzenie”, „Ej, latał słowiczek”, nowa ogni-

sta suita góralska z bardzo dobrym solistą-tancerzem Zygmuntem Wojniło, niemordowany solista Daniel Romanowski, w kontusz odziany konferansjer Walenty Wojniło (jak na początku wydaje się, że całkiem dobrze sobie radził), cały szereg innych numerów — stworzyli miłą, świąteczną całość.

Program powstał pod kierunkiem dyrygenta i kierownika artystycznego „Wili” Czesławy Bylińskiej-Rymoszok, choreografa i baletmistra Zofii Culewicz, chórmistrza Renaty Brasel i kierownika kapeli Zbig-

niawa Makowskiego. Reasumując: jeśli nawet zdarzały się małe potknięcia, to przecieć rekompensowały je elegancja zespołu, uczucie i natchnienie, z jakimi wykonywano każdy numer. Widownia, jak zazwyczaj, bardzo emocjonalnie reagowała. Nie zawiodła przecieć, choć w dniu tym i poprzedzającym go

mieliśmy sporo imprez polskich. Dowiedli więc wilanianie raz kolejny, że swoje jednak cenią najbardziej.

H. J. NA ZDJEŃCIACH: fragmenty występu Polskiego Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca „Wilia” z okazji Konstytucji 3 Maja. Fot. Bronisława Kondratowicz

„Kraj rodzinny — jak wiosenny sad”

Tyła gwani, uśmiechniętych kwiatów, kolorowych strojów, dzwoniących głosów, dziecięcych dawno już nie słyszał Wileński Pałac Sportu i Widowsk. Właśnie tu w dniu kolejnej rocznicy Konstytucji 3 Maja tak miło się zebrała społeczność polska. Niestrudzony od lat pan Władysław Korcuś sprowadził tu niewidzone przez siebie zespoły: „Przełom”, „Solczankę”, „Biedronkę”, „Wilenkę”, chór dziecięcy katedra Świętego Ducha, kwartet nie przybyła zapowiedziana „Przełom” z Miednik i tak przetrwał — a wazkiej przyprawy — brak transportu. W koncercie wzięli też udział zespoły „Wiloniki”, młodzieżowy zespół „Sity” oraz harcerze z miejscowym Stacjonkiem.

Koncert ten, to nie tylko impreza okazjonalna, ale też dobitny dowód na to, że w Wilnie nie powstają Polski Uni. W tym dniu w Wilnie, na ręce szanownego pana Romualda Brazilewskiego, sprawa złączyli ludzi, którym nie chodzi o koniunkturę — działali

dią dobrą społeczność. Słowem wstępnym uroczystość zagalę i zebranych na sali przywitał ksiądz ojciec Jan Bartos — człowiek od lat pracujący cicho i skutecznie na terenach byłego ZSRR, a Wilno darzący szczególną sympatią. Przypomnił nam, iż Konstytucja 3 Maja — ta druga w świecie, a pierwsza w Europie — demokrację i godność człowiekowi zapewniała. Tę demokrację, dzięki której dzieci polskie, społeczność polska Wilna tak pięknie mogą uścić swe święto narodowe.

Małi artyści — połączone chóry oraz oddzielne grupy tancerze — poszczególnych zespołów (bądźmy wobec nich wyrozumiali) z ogromnym przejęciem i zapalem tańczyli i śpiewali. A tak rozległy repertuar, począwszy od „Gaude Mater Polonia” do wesołej „Polki Trambłanki” — świadczy o tym, jak wiele pracy za równo kierownicy zespołów, jak też dzieci włożyli, by ten popis wypadł urocz.

Widownia — w większości mamusia (a Święto Matki zostało uczczone pięknymi piosenkami) babcio, tatuśkowie, krowni młodocianych artystów nie żało.

wał oklasków, a nieraz ocierali tryz wzruszenia, bo niektóre popisy rzeczywiście, wprost za serce chwytaly, jak spiew uroczej Jolanty Walukiewicz z „Solczanki”. A te słowa: „Kraj mej matki, kraj rodzinny — kwitnie jak wiosenny sad” — nastrojali salę na zadumę i myśli o tym, że śmy bardzo by chcieli widzieć swą Ojczyznę: piękną, kwitnącą... Ten wiosenny koncert — buńczycy w nas wzruszenie i radość tak był nam potrzebny. I za to — szczerze dzięki jego organiza-

torom. Impreza, jak nadmieniliśmy, była dobroczynna; na cele Uniwersytetu Polskiego zebrano datki w sumie 6075 rb. oraz 5 golarów. Przedstawiciel firmy „Litpolauto” pan Michał Rumie wicz przekazał — 20 tys. rubli, z pokazną sumą — 70 tys. rubli wystąpili też inni sponsorzy — spółka „Wiltor”. Jej właściciele panowie Roman Zieliński, Andrzej Hercak, dyrektor w Wilnie Mirosław Raczycki oraz dziennikarż „K.W.” Lucyna D., wdo, Aleksandra Akińczo, Iwona

Aleksandrowicz oraz Leokadia Komiszko — byli tak hojni.

Święto, zakończone wspaniałym akcentem — odpiewana wspólnie pieśnią „Abba Ojczy” zjednoczyło nas we wspólnym splocie rąk, myśli i ducha.

Janina LISIEWICZ

NA ZDJEŃCIACH: połączony chór; mał tancerze wykazali ty-le zapalu; śpiewa uroczą Jolantę Walukiewicz. Fot. Bronisława Kondratowicz

Proponuje premiera G. Wagnoriusa, aby Prokurator Generalna Litwy była częścią składową Ministerstwa Sprawiedliwości wywołana rezonans w srodkiem masowego przekazu. Proponujemy Czytelnikom dwa punkty widzenia na ten temat. Pierwszy z

LIETUVOS AIDAS

W numerze sobotnim komentarze wicepremier Wytautas Pakalinskius.

„Przewlekła reforma organów władzy i zarządzania doprowadziła do pewnej gry. Należy śpieszyć jeszcze biegnącej wsi, sny uporządkować te instytucje, by mogły należycie działać. Niestety, dzisiaj widzimy, że porządek prawny zachwiał się. Niedawno podcaza sprawozdania na zlecenie rządu wszystkich 1157 przedsiębiorstw gospodarki rolnej rejonów wykryło mnóstwo faktów kradzieży mienia państwowego, bezprawnej wyprzedaży, spisanja na straty. Jednak prokuratury rejonów nie wytoczyły spraw cywilnych ani karnych.

W Europie i w USA panują takie przepisy, że sprawiedliwość mierzy sąd, a władza wykonawcza, do której struktur należy także prokuratura bada przestępstwa i przekazuje je do sądu, popiera oskarżenie w sądzie. Prokuratura państwowa klasycznego typu nie należy do struktur władzy prawnej, we wszystkich wypadkach jest instytucją służącą tylko praworządności i nie jest samodzielną. W Litwie przedwojennej minister sprawiedliwości był także prokuratorem, a prokuratura należała do systemu organów praworządności.

Ten krok rządu może wydać się ludziom nieco nieoczekiwany, lecz jest on całkiem logiczny: nadszedł czas znalezienia miejsca prokuraturze, by mogła pomyślnie pracować. Nie było wypadków, by rząd tłumił działalność prokuratury, utrudniał jej pracę... Uważam, że gdy prokuraturę uporządkuje się tak, jak się to zwykle w systemie podziału władzy, jej efektywność powinna wzrosnąć. Cudu, oczywiście nie będzie, jednak trzeba narecznie zrobić ten krok”.

Inny punkt widzenia przedstawia „R”, która poprosiła o wypowiedź na ten temat Prokuratora Generalnego Arturasu Paulauska. Publikacja nazywa się „Awanturzystwo”. (30 kwietnia).

„Uważam, że taka uchwała wydziłaby wielką szkodę całemu systemowi prawnemu Republiki Litewskiej. W większości państw zarówno prokuratorów, jak i sędziów usiłuje się uniezależnić od innych władz. Okazuje się, że u nas uważa się inaczej. Przy obecnym niskim poziomie kultury prawnej i dominowaniu nihilizmu prawnego połączenie prokuratury z Ministerstwem Sprawiedliwości praktycznie oznaczało, że władza wykonawcza chce bezpośrednio ingerować w procesy prawne, regulować je i za pośrednictwem prokuratury wcielić w życie wąskie interesy partijne lub jakies inne. W ten sposób zostalaby fizycznie zniszczona jedna z podstawowych funkcji prokuratury: dbanie o wykonanie ustaw i zgodność przyjmowanych aktów, ustaw z Konstytucją. Obecnie tej pracy, prócz prokuratury nikt nie wykonuje.

Tylko w roku ubiegłym Prokuratura Generalna oprotowała prawie tysiąc nieprawnych aktów samorządów, ministerstw, innych resortów. Sytuacja nie wygląda lepiej w roku bieżącym”.

W tym samym numerze — „Waluto, we ministerstwa”.

„We wtorek na popołudniowym posiedzeniu parlamentu A. Sakalas poinformował deputowanych o tym, że poszczególne funkcjonariuszom wypłaca się olbrzymie premie w rublach i walucie wymienialnej. Czynniki się to zlecenie rządu. W końcu posiedzenia B. Rupeika usiłował się dowiedzieć, czy fakt ten będzie omawiał parlament. Odpowiedzi nie było.

Spróbujmy zastanowić się: 4 października 1990 r. rząd ustalił, że dla zachęcenia pracowników organizacji kontrolujących przdzieliła się 10 proc. srodkiem ściąganych do budżetu. W ciągu półroczu odpowiedzialnie inspekcje ściągające do budżetu 59 mln rubli i 456,9 tys. marek niemieckich. Płęksumy, lecz jeszcze ponętnie wyglądały, gdy przypomni się o własnej kieszeni. Szczególnie jeżeli się jest przy tak zwanym „korycie władzy”...

Zaledwie w ciągu półroczu do kieszeni 13 osób powędrowało 262170 rubli i 318690 marek (to 2467600 rubli przy sprzedaży lub 2657124 przy kupnie). Jestem przekonany, iż finansisci dobrze wiedzą, jak poczynąć z walutą. Jednak nie jestem pewien, czy za bezpośrednią pracę (kierownictwo ministerstwem, inspekcją, wydziałem) wypada pięćć takie premie, znacznie przekraczające płace zarobkowe. Między innymi, należy uświadomić, że tylko trzech starszych inspektorów inspekcji podatkowej uczestniczyło w poszukiwaniach waluty dla dobra nas wszystkich, i, oczywiście, otrzymali najmniejsze premie.

Pierwszy zastępca ministra finansów A. Iwanaukas wyjaśnił, że taki układ istnieć i w innych instytucjach władzy: urzędzie celnym, policji. W Departamencie Kontroli Państwowej... Piętnięć przyszedła się również na ich potrzeby socjalne. Jednak na nie zostało zaledwie 14 tysięcy marek. Jakże potrzeby zaspokojono, nie wiadomo”.

W następnym, piątkowym numerze powyższy system premiowania komentuje Jousas Kabazinskas, były dyr. Departamentu Dochodów Państwowych przy Ministerstwie Finansów, a obecnie ekspert Litewskiego Instytutu Wolnego Rynku.

Światowa praktyka nie zna przewidzianego przez rząd rodzaju premiowania za osiągnięte wyniki pracy — doliczone wpłaty do budżetu. To relikty tworzonego u nas systemu. Za granicą problem ten rozwiązuje się w inny sposób. Niezależni audytorzy (można ich porównać z inspektorami podatkowymi) należą do trójki naj, lepiej opłacanych specjalności. Zagraniczy specjaliści, słysząc o naszym systemie premiowania dziwią się i mówią, że wcześniej czy później może to zniweczyć wszelkie dobre chęci.

Wszystko to można sprowadzić niekiedy poszczególnych funkcjonariuszy, inspektorów podatkowych, na drogę przestępstwa. Przecież przedsiębiorca, pragnąc uniknąć ścigania podatków do budżetu oraz podwójnych grzywn, stara się zaproponować inspektorowi odpowiednie wynagrodzenie. To żadna tajemnica, dyskutuje się nad tym otwarcie, lecz Ministerstwo Finansów jak dotychczas ignoruje to realia”.

LIETUVOS rytas

Witlanin Grigorij Kanowicz z podróży do Polski („Kto roznieca ogień?” — 30 kwietnia). Smutne spostrzeżenia i refleksje.

„Niedawno byłem w Polsce, w Lublinie. W mieście, wielowiekowej historii, mieście, w którym w okresie Drugiej Wojny Światowej na każdej ulicy, zauku wrzód, zmieniła barwy autentyczne życie Żydów. Obecnie spośród pięćset tysięcy mieszkancom miasta pozostał garstek Żydów — ogółem 20 osób, przeważnie starców, którym cudem przeżyli koszar brutalnego ludobójstwa.

W pobliżu hotelu, w którym zamieszkałem, kilka kroków od egzotyicznej restauracji chińskiej „Chao Kiem” na białym murze węglem, a może niezmalowaną czarną farbą w pospiechu dużymi literami wypisano: „Żydzi do gazu!” Przynam szczerze, że przytoczył mi nie te kurtynie, pełne zwierzęcej nienawiści słowa, przywołujące o dreszcze i młodości zapożyczone od zbrodniarzy hitlerowskich hasło. Wionęło od niego nie tęącym zapachem kuchni chińskiej, a czadem Dachau i Majdanku, między innymi znajdujących się w okolicach poboznego, cichego Lublina.

Oszło mił mi przechednie — stary i młodzi, kobiety i mężczyźni, nastolatki w krótkich spódniczkach, młodzieńcy w wyartykułach dzinsach, robotnicy w zszarganych kurtkach tureckich, profesory miejscowego uniwersytetu, duchowni, spokojnie mijający widoczne dla wszystkich hasło — ani nie patrzyli w te stronę, ani nie protestowali westchnieniem.

Anonimowy malarz, zapisujący ploty i mury miasta, niestety, nie są samotni. Ma ją swych opiekunów i zwolenników, którzy nie stoczyli się jeszcze do tego stopnia, by w pospiechu, jak złodziej, pisać na murach, opiekunowie i przywódcy hołdują bardziej cywilizowanym formom: do trybuny parlamentów, lamy gazet. W przeciwnieństwie do swych uczniów przywołyują starą się wzmówić światu, że my, Żydzi, nie zasługujemy, by nas broniono, że jesteśmy szatańską siłą, wykonawcami czernego ludobójstwa, piątą kolumną, antypatriotami. I tak dalej.

Dzisiaj — dzień Środy — dzień katastrofy Żydów Europy, w którym nie możemy docenić niebezpieczeństwa obojętności.

W imię sprawiedliwości dodam, że i sam nie możemy być obojętni, gdy mowi się o przśladowaniu lub przestępstwach wobec innych narodów.

Widocznie dlatego właściwie pojmując obowiązek wobec swego narodu i całej lu-

dzkości z przekonaniem i wyraźnie mówimy: „Bójcie się przechodzących obok waszych miasteczek, gdy nawet mury wolały, gdyż żywych w komorach gazowych (i nie tylko gazowych) palą oprawy i niekczniczy, a ogień rozpalają obojętni”.

„Setki naliwników karmią jednego cwaniaka” — cytujemy fragment publikacji ku przestrodze narwianków.

Wśród mandata ogłoszeń w gazetach o kupnie, sprzedaży, wymianie, podróży lub związków małżeńskich coraz częściej przewijają się kuszące propozycje — porady o tym, jak szybko i łatwo wzbogacić się. Prawdopodobnie u wielu przyspieszył się rytm serca, gdy przeczytali w gazetach zaproszenie do pracy u duńskich farmerów: zapewnienie się zakwaterowaniem, wynagrodzenie miesięczne — 800 marek RNN i wszystko to — tylko za 60 rubli, które na leży wystać organizatorom do Alytusu.

Zarobić za miesiąc tyle, ile przeciętnemu człowiekowi nie udaje się nawet za kilka lat postanowiło ponad tysiąc mieszkańców Litwy. W ciągu kilku dni przelani na wskazane konto Alytuskiego Oddziału Banku Litewskiego ponad 60 tysięcy rubli. Listy z pokwitowaniem kierowano do niejakiego Powłasa Szaltenisa, który nie mieszka pod wskazanym adresem.

Pracownicy policji ekonomicznej Alytusu wkrótce zaczęli otrzymywać skargi od ludzi, którzy wysłali pieniądze, lecz nie otrzymali odpowiedzi. Inicjatorom afery okazał się uczeń 12 klasy Alytuskiej Szkoły Średniej. „Biznesmen” przyznał się, że nie zamierzał organizować żadnych podróży do Danii, postanowił jedynie dorobić się, wykorzystując chęć ludzi szybkiego wzbogacenia się. Chociaż aferyzję pokazano w telewizji i ujęto do niego szlachetnych, jak mówią przedstawiciele policji ekonomicznej, na wskazane konto nadal napływają pieniądze”.

TIESA

Pierwsze dni maja — to również święto dziennikarzy. W sobotnim numerze tego dziennika cała kolumna poświęcona jest trudnej pracy dziennikarskiej. Czytamy:

„W 1991 r. według danych sprawdzonych przez MFD (Międzynarodową Organizację Dziennikarzy), zginęło 84 dziennikarzy. Sądzi się, że ta wstrząsająca lista może być uzupełniona przez jeszcze jedenaście osób. Najwięcej naszych kolegów zginęło w tych oto krajach: Kolumbia — 8, Irak — 4, Japonia (podczas wybuchu wulkanu Unzen) — 15, na łożwie — 3, Peru — 7 w Jugosławii — 22”.

I w związku z tym przyjęty został program obrony dziennikarzy: „Program bezpieczeństwa dziennikarzy MFD stworzony został w dzwimyjm dzie, sięciedzieli, gdy stosowana była bezprezdensowa przemoc przeciwko dziennikarzom na całym świecie.

Najgorętszym i najbardziej niebezpiecznym dla dziennikarzy punktem zazwyczaj była Ameryka Łacińska. Setki reporterów zamordowano tu, zaatakowano, szantażowano.

A w roku ubiegłym dziennikarze nie czuli się bezpiecznie w żadnym kraju świata.

W walce z tym zagrożeniem MFD: — wydała podręczną książkę w sześciu językach z poradami, jak mają pracować dziennikarze w niebezpiecznych rejonach; — wysłała grupy badawcze do tych krajów, gdzie dziennikarze atakowani są najaktywniej;

— wspierała prawowite akcje dziennikarzy przeciwko rządowi i pracodawcom, gdy ci ostatni ignorowali prawa pracowni-ków pracy;

— udzielała pomocy pieniężnej dziennikarzom i ich rodzinom, aby mogli oni zapłacić za leczenie, mogli się utrzymać w nielegalnych warunkach;

— zalażyła komputerowy „Bank Bezpieczeństwa MFD”, natychmiast udzielała informacji o wypadach przeciwko dziennikarzom. Popierałimy grupy dziennikarzy, pomagając im w służbie. Był to pierwszy tego rodzaju system;

— utworzyła specjalny „System ostrzegawczy”, ujawniający wypadki przeciwko niezależnej prasie w Europie Środkowej i Wschodniej.

Fundusz Bezpieczeństwa Międzynarodowego Związku Dziennikarzy, założony 1 stycznia 1992 r., jest jedynym funduszem dziennikarzy, który udzielił pomocy kolegom w razie nieszczęścia”.

Gediminas Wagnorius w sobotnim numerze gazety podsumowując ubiegły tydzień, m.in. powiedział:

„Ten tydzień można uważać, bodajże za jeden z najbardziej decydujących w ostatnim okresie. Przel dwoma-trema tygodniami kontynuowały się poszukiwania drog-

stabilizacji sytuacji politycznej. Wśród kroków stabilizacji sytuacji, rozważanych przez rząd, były wypracowanie nowych projektów ustaw prawotwórczych o krokach przeciwko redukcji i zwiększeniu miejsc pracy, by nie rozprószyło się bezrobocie oraz różne kroki zwiększenia finansowe. Między innymi w związku z emisją obligacji talonów o wartości 200 i 500 podjęliśmy również decyzje: od 11 maja zaprzestanie się sprządać za wcześniej stosowane talony opłata, tj. z różnicą w cenach, a także wysławsza uchwała o wzroście płac zarobkowych, emerytur, stypendiów itd., by w pewnym stopniu pokryć te różnice.

Pragnę zaznaczyć, że dzięki takim przedstawionym praktycznie zakończonej liberalizacji cen i nawet, mniejsze, pomoc, która w najbliższym czasie planujemy udzielać gospodarce rolnej, będziemy w postaci dotacji cen w sklepach z artykułami spożywczymi, lecz w stosunku do poprzednich dotacji wytwórcom. A w tym celu wstąpiłimy do nowego etapu reformy gospodarczej, czyli, rozpoczęliśmy wypracowanie programu stabilizacji”.

Komentarz znanego historyka pana Reginy Zepkaitė do artykułu zamieszczonego w tej gazecie 30 kwietnia „Studencki Żeligowski” piera Tomasa Stańczyka. Sam komentarz pt. „Co by było, gdyby... zamieszany jest 1 kwietnia. Oto kilka opinii szanownej p. R. Zepkaitė.

„Badania naukowe świadczą, że latem 1920 r. wojsko litewskie zajęło Wilno nie tylko w wyniku porozumienia z Rosją, lecz także za zgodą Polaków oraz „Zachodu”. W rozbiłku Armii Czerwonej w Wilnie kierownictwo polityczne i wojskowe Polacy postanowilo odebrać Wilno Litwie, lecz odmianie słowa daneo państw zachodnich było niebezpieczne. Skorzystano z podniecia, zainscenizowanego przez generała Żeligowskiego powstania i jego „murmury” na Wilno. We wspomnieniach niedawnych cienie mowi się, że tworzą tego planu był głowa państwa Józef Piłsudski.

Generał L. Żeligowski zaznacza, że na drodze do Wilna prawie nie napotkali oporu Litwinów. Rzeczywiście, był on niema, czny. Małe grupy wojska litewskiego stawiały opór nad Merezanką w Małych Sułczanikach, Jaszunach i in.

Słaby opór Litwinów zalezał nie od tego, jak twierdził L. Żeligowski, że Litwini czuli się tu obco, lecz dlatego, że wojska było bardzo małe. Podstawowe siły znajdowały się na Suwałczynie i zostały odcięte podczas ofensywy Polaków koło Oran.

Uogólniając wspomnienia należałoby przypomnieć, że Wilno i wschodnia część Litwy, nawet gdy stanowiły część państwa zjednoczonego, nigdy pod względem terytorialnym nie należały do Polski. To była okupacja, której nie uznaje prawo międzynarodowe. Skład narodowościowy mieszkańców również nie decyduje o przynależności państwowej określonego terytorium. Kształtuje ją bieg historii.

W komentarzu pana Tomasa Stańczyka obserwujemy ciekawe rzeczy. Powiada on, że L. Żeligowski wykonywał wskazania J. Piłsudskiego. A więc, potępiając powstanie Żeligowskiego należałoby potępić i J. Piłsudskiego, inicjatora akcji. A to oznaczałoby ponizienie bohatera narodowego, zbrukanie jego pamięci. Rząd Polski nawet w obecnych warunkach nie może na to pozwolić. Wywiera się wrażenie, że „Zachodni” Polakom, jak i Litwinom, jakby szukałono promisu.

Ciekawe, lecz dla nas nie do przyjęcia jest rozważanie pana T. Stańczyka o tym, co by było, gdyby Żeligowski odmówił zajęcia Wilna, i pozostawilo ono Litwinom. Zdaniem T. Stańczyka, obec Litwinów w Wilnie nie stałobyoby zbrojny opór ich (Litwinów) rządom i drogą powstania narodowego do Polski, poza tym przynależność Wilna do Polski ogroziła Litwów przez Związek Międzynarodowy i ustrelęła jej niepodległość w latach 1919—1939. Autor decyduje do wniosku, że działania L. Żeligowskiego i ich wynik — dołączenie Wilna do Polski widocznie było zlem mniejszym.

Na zakończenie należałoby przypomnieć, że materiał zamieszczony w „Rzeczywistości” nie powinien wzbudzać niepokojów, naszego niezadowoloności i wrogości. Polakom nie mogą tak samo, jak Litwini obojętności, które tworzyły ich stosunek do siebie, trudno określić, jakiej skutki na stosunki Litwinów. Trzeba pomyśleć o tym, że w stosunku do obustronne nalezy podważać przyjaźni. Lecz to już sprawa polityków”.

Przytoczone wypowiedzi Krystyna ADAMOWICZ

160

O desowietyzacji, instytucji prezydenta i sytuacji na Wileńszczyźnie

(Dokończenie ze str. 2)

choć dziś wspominać o tym, że niektórzy deputowani polityczni rad gminnych w moim regionie też zdążyli do Mościsk w sprawie autonomii. Zapomnijmy o tym i orientujmy się na dzisiejsze nastroje ludzi, którzy chcą pracować, gospodarzyć.

W ubiegłym roku we wrześniu głosowałem przeciwko wprowadzeniu bezpośredniego zarządzania rejonami podwileńskimi. Doświadczenie — powstrzymałem się od głoso-

wania, co było wówczas równoznaczne „przeciwko”. W przyszłości też, głosowałbym przeciwko takim próbowaniom, ponieważ służą one za argument w ręku tych, którzy dążą do spowodowania napięcia między Litwinami i Polakami. Teraz, rzeczywiście, posiadają oni poważny argument: rady rozwiązano, rządzą pełnomocnicy... Wzrost pod tym względem imię Litwów brzmiało w świecie negatywnie. Opowiadam się za demokratycznymi zasadami zarządzania, za tym, aby wszy-

scy mieszkańcy niezależnie od narodowości mogli brać w nim udział przez swych deputowanych do rad — od najbliższego do najwzrostszego szczebla. Tych zasad powinniśmy przestrzegać. Uważam, że wkrótce zapanują one w Radzie Najwyższej. Kiedy się próbuje oskarżyć całą grupę mieszkańców o wszystkie grzechy, to gorzej niż naruszenie demokracji. Są to metody średniowieczne. W każdym przypadku, jeśli człowiek zawiął stopień jego winy i odpowiedzialności

może ustalić sąd. Popieram Polaków, nie aprobując oczywiście ich autonomicznych dążeń. Widzę przecież, co się dzieje w całym byłym Związku. Sądzę, że demokracja dla Polaków dziś oznacza demokrację dla Litwinów jutro.

— Pan jest znanym gziennikarzem. Czy nie ma Pan chęci, jak przed laty, wziąć do ręki mikrofon...

— Chciałbym podziękować dziennikarzom polskiej redakcji Litewskiego Radia, którzy często zapraszają mnie do udziału w audycjach. Może to dziwnie, ale żmudzin mówić po polsku. Natomiast w litewskim programie radia i telewizji od lat nie przemawiam. Może i nie warto, ponieważ sytuacja jest tam bardzo skomplikowana. Smuci to, że odchodzą stam-

taid osobowości. Ze smutkiem obserwuję swych kolegów, którzy za mną mówią jedno, przy mikrofonie zaś co innego. Moim zdaniem, prawdziwe dziennikarstwo „gdzie to, co się myśli można napisać w prasie czy powiedzieć w eterze. Jednak gdy jest się zmuszony udawać — oznacza to kłamstwo, które znamy z czasów, kiedy się pisało między wierszami, kłamstwo, które prowadzi do jeszcze większego zakłamania, a w końcu do katastrofy. W prawdziwej dziennikarce nie ma polityki, jest przede wszystkim opozycja życia. Polityka uplasowuje się dopiero po tym.

— Dziękuję.

Rozmawiała
Jadwiga BIELAWSKA

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC
KANCLERZ FEDERALNY
Bonn, 9 kwietnia 1992 r.

DO JEGO EKSCLENCJI
PRZEWODNICZĄCEGO RADY NAJWYŻSZEJ
REPUBLIKI LITWESKIEJ
PANA WYTAUTASA LANDEBERGISA
Wnio

Wielce szanowny Panie Prezydencie,
Bardzo dziękuję za Pański list i memorandum z 20 lutego 1992 r., którymi realizuje Pan moją propozycję w sprawie obszernej przedstawiania najważniejszych problemów Pańskiego kraju. Z wielkim zadowoleniem wspominać również naszą rozmowę 13 lutego 1992 r. w Bonn. Może być Pan pewny, że rząd federalny Niemiec również będzie czynił według swych możliwości wszystko, aby jak najbarziej pomóc Pański kraj w pozostawianiu ogromnych problemów gospodarczych.

Polacim bardzo starannie studiowanie Pańskich memorandum i w tej kwestii mogę poinformować Pana:
Dokładnie rozumiemy Pańskie natężenie z powodu stanu się o kolejowej i w miarę naszych możliwości pragniemy do pomocy w modernizacji kolei Litwy.

Dalnego proponujemy skierować na swój koszt do Litwy na konsultacje eksperta kolejowego, który ustaliłby najniezbędniejsze środki, potrzebne do ustabilizowania sieci kolejowej. Istnieje oczywiście możliwość pomocy w szkoleniu personelu kolejowego. Die Deutsche Bundesbahn i Die Deutsche Reichsbahn w istocie są przygotowane, aby po największych cenach sprzedać istniejące urządzenia, będące jeszcze w dobrym stanie. Szczegółowo w tej sprawie powinniśmy rozmawiać Ministerstwa Komunikacji.

Jesteśmy obopólnie zainteresowani, aby została zachowana przeprawa promowa między Kłajpedą i Mukanem i żeby z tej przeprawy korzystała zachodnia grupa byłych sowieckich sił zbrojnych do przewozów wojskowych z Niemiec do Rosji.

Strona niemiecka w komisji mieszanej, powołanej po podpisaniu umowy niemiecko-radzieckiej o pobycie i wycofaniu sił zbrojnych, omówiła ze stroną WNP kwestię opłat w walucie za transport kolejowy. Usilnie poprosiliśmy stronę WNP, aby porozumiała się w atmosferze życzliwości z Litwą. Prócz tego zobowiązaliśmy grupę transportową komisji mieszanej, aby rozpatrzyła kwestię opłat za przewozy wojskowe, z uwzględnieniem środków na transport, jakie przydzielono stronie WNP.

Rząd federalny Niemiec z wielkim zainteresowaniem obserwuje wysiłki Litwy w zakresie zapożyczenia się w energię. Zapoznaliśmy niemiecki przebieg stalinowiczny z projektem ropociągu z Kłajpedy do Masteik. Firma Mannesmann, która nawiązała już kontakty z Ministerstwem Energetyki Litwy, obecnie analizuje ten projekt. Zajmę się także nieco czasu, aby można było wyjaśnić zagadnienie zarówno techniczne, jak i ekonomiczne. Rząd federalny Niemiec, niestety, obecnie nie dysponuje środkami, aby móc dwustronnie popierać ten projekt. Jednakże w zasadzie jest możliwa pomoc techniczna Wspólnoty Europejskiej. W ra-

mach programu PHARE. Prócz tego projekt ten mógłby wesprzeć środkami finansowymi Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR). EBOR wpisał Litwę do swego planu strategicznego krajów w zakresie poprawy zaopatrzenia w energię i uwzględnił budowę stacji przepompowania ropy naftowej w porcie Kłajpedy.

Po uzyskaniu członkostwa w instytucjach Dretton Woods byliby realne, aby projekt wsparł Bank Światowy. Rząd Federalny Niemiec gotowy jest wszelkimi środkami poprzeć stosowne próby Pańskiego kraju do Wspólnoty Europejskiej i międzynarodowych banków rozwoju.

Zamiar Litwy wprowadzenia własnej waluty jest ogromnie doniosłym krokiem. Trzeba bardzo strannie rozważyć oddziaływanie ekonomiczne. Należałoby tu wykorzystać kompetencje Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Tylko opierając się na uzgodnionych z MFV programem adaptacyjnym partnerzy zachodni będą mogli wspólnie zdecydować, czy i na jaką skalę można poprzeć takie posunięcie, na przykład, poprzez fundusz stabilizacyjny.

Cieszę się, że mógł zostać podpisany układ o dwustronnej ochronie inwestycji i ich popieraniu. Jest to ważny krok w tym kierunku, aby u nas został zmobilizowany kapitał prywatny i w ten sposób poparto przejście do struktury ekonomicznej rynkowej na Litwie.

Zycząc Panu sukcesów w rozwiązywaniu nasuwających się przed Panem zadań i problemów, które, niewątpliwie nie należą do łatwych.

Łączę przyjacielskie pozdrowienia

Helmut KOHL

SPORT

PO ELIMINACJACH

W Pradze i Bratysławie dobiegła końca wstępna runda eliminacyjna hokejowych mistrzostw świata grupy „A”. W dwóch ostatnich kolejkach padły następujące rozstrzygnięcia:
grupa „B” — Rosja — Francja — 8:0, Szwajcaria — Norwegia — 3:1, Czecho-Słowacja — Kanada — 5:2, Rosja — Kanada — 6:4, Czecho-Słowacja — Szwajcaria — 2:0, Norwegia — Francja — 1:0, grupa „A” — Szwecja — Finlandia — 1:3, USA — Polska — 5:0, Niemcy — Włochy — 6:2, Finlandia — Włochy — 6:1, Niemcy — Polska — 11:1, USA — Szwecja — 4:4. W grupie „B” dorobek punktowy drużyn przedstawia się następująco: Rosja — 9 pkt, Czecho-Słowacja — 8 pkt, Szwajcaria — 6, Kanada — 5, Norwegia — 2, Francja — 0 pkt, w grupie „A” natomiast komplet punktów (10) zarobiła Finlandia, 8 pkt na koncie Niemcy, 5 — USA, Szwecji — 4, Włoch — 3, Polski — 0 pkt.

Zgodnie z regulaminem cztery pierwsze zespoły z każdej grupy awansowały do ćwierćfinałów, które będą grane już jednak systemem olimpijskim (przegraną — odpada). Dziś kijki skrzyżują Finlandia z Kanadą i Rosja ze Szwecją, a jutro dalsze dwa spotkania: Niemcy — Szwajcaria, Czecho-Słowacja — USA.

Polska, która jak dotąd 5 razy przegrała, dziś zmierzy się z Francją w spotkaniu o pozostanie w gronie najlepszych hokejowych drużyn świata.

9 MAJA — LOSOWANIE

W najbliższą sobotę w Wilnie odbędzie się losowanie mistrzostw świata piłkarek ręcznych grupy „B”, jakie w dniach 27 listopada — 6 grudnia br. odbędą się w Wilnie i Kownie.

Zeby z woli ślepego losu najmocniejsze „siódemki” nie trafiły do jednej grupy, zostały one przez IHF rozmieszczone w pierwszym „koszyku” do którego będą dołączane drużyny z 3 pozostałych. Wśród drużyn

rozstawionych znalazły się reprezentacje Japonii, Bułgarii, Szwecji i Francji, „koszyk” drugi tworzą Węgry, KRL-D, Holandia, Czecho-Słowacja, Grecja — Kanada, Brazylia, Włochy, Litwa, czwarty — Hiszpania, Tajpej, Argentyna i Angolia.

SZTOKHOLM ZAPRASZA OLIMPIADĘ

Stolica Szwecji Sztokholm zgłosiła swą kandydaturę na gospodarza Letnich Igrzysk Olimpijskich roku 2004.

Igrzyska Szwedom nie są czymś nowym, albowiem w tym państwie skandynawskim Letnia Olimpiada miała już miejsce w roku 1912, a w roku 1956 o olimpijskie kruszcze walczyli tu jeźdźcy z racji na panującą w Australii zarazę koni.

Według wstępnych obliczeń igrzyska będą kosztowały od 7,2 do 8,7 mld koron szwedzkich, a przewidziane dochody wyniosłyby 6,2—7,2 mld koron. Deficyt sięgałby więc 2,5 mld koron i dla tak zamężnego państwa, jakim jest Szwecja, byłby naprawdę drobnym wydatkiem.

TYSON JAK „SZOSTOKLASTA”

Jak wynika z badań przeprowadzonych w więzieniu, znakomity bokser zawodowy M. Tyson, odsiadujący obecnie karę za gwałt na czarnoskórej miss pięknością, Ameryki, potrafi czytać, pisać i rachować na poziomie 11-letnich dzieci.

Tyson, jakby świadom tego, początkowo unikał testu, ale ze wczesniej naraził się już administracji więziennej nie przyjmując pokarmu i rozdzając autografy, co jest niedozwolone, zgodził się na „egzamin”, żeby nie zarabiał dodatkowych punktów karnych, co przekreśliłoby szansę adwokatowi ubiegać się o skrócenie terminu jego przebywania w więzieniu do 3 lat.

Po teście Tyson pól zartem, pół serio oświadczył, że spisał się jako „szostoklasta”.

INSTYTUT EUROPY Wschodniej i Środkowej w Wilnie?

WARSZAWA (Kcr, ELTA A. Agence) i inicjatywy Polaków w celu przyłączenia do Ogólnopolskiego Instytutu Przyjaciół Litwy blisko 100 naukowców, kulturystów, artystów i dziennikarzy. W Warszawie, Kijowie, Lwcuwie, Pradze, Brukseli, Izraelu, Łotwy, Czech, Niemczech, Estonii, Węgier, Niemczech, Ukrainy, Polski, Litwy reprezentuje 20 osób.

Instytut kultury i sztuki „Nauka” ogłosił ogólnopolski konkurs na generalny dyrektor Instytutu Litwy H. Kowalski. Jeden z podstawowych zadań Instytutu wykiwał przewodniczącego Komisji Sądowej Litwy

PROCHY HODZY NA ZWYKŁYM CMENTARZU

TIRANA (AFP—ELTA). W niedzielę o świcie ekshumowano prochy Albani Envera Hodży i jescze je go 10 współtowarzyszy oraz przeniesiono z przetranszowanego do elity cmentarza, na zwykły cmentarz na przedmieściu Tiry.

Rzeczny zmierzyci ekshumacji powiadomiono zaledwie na

dzień wcześniej, ale nie zezwolano na udział w tej proceście i wybranie nowego miejsca pochówku. Jak mówią świadkowie, podczas wykopywania zwłok uczestniczyli tylko dzieci Hodży.

Obecnie na Cmentarzu Męczenników pozostały szczątki tych, którzy w latach drugiej wojny światowej walczyli przeciwko włoskiej okupacji.

SZAMIR: PANSTWA PALESTYŃSKIEGO NIE BĘDZIE

JERUZOLIMA, 3 maja (Reuters—ELTA). Premier Izraela Itzhak Szamir, który w niedzieli rozpoczął swą kampanię ponownych wyborów, oświadczyl, że w roku przyszłym, zanim partia Likud będzie przy władzy, państwo palestyńskie nie powstanie na okupowanych ziemiach arabskich.

Na wiecu zwolenników partii twierdził on, że setki tysięcy Ży-

dów wkrótce będą mogli zamieszkać na Wybrzeżu Zachodnim Jordana i w Sektarze Gazy. Od 1967 r. mieszka już ich tam około 100 tysięcy. USA problem zagarniętych terenów nazwa przez szkodą dla pokoju na Bliskim Wschodzie, ale zdaniem Szamira tereny te zapewniają bezpieczeństwo Izraela.

Uwaga! Turniej warcabowy

Klub sportowy Polaków na Litwie „Polonia” zaprasza wszystkich chętnych na otwarty turniej w warcabach 64-polewych, który odbędzie się w dniach 23—24 maja br. w auli Wileńskiego Szkoły Średniej im. Syrokomli. Rywalizacja obejmie trzy grupy wiekowe (1982—1986, 1976—1979, 1975 r. ur. i starsi) obojga płci.

Zgodnie z regulaminem turniej zostanie rozegrany systemem szwajcarskim. Złoży się nań 9 rund. Zdobywcy trzech pierwszych lokat w każdej grupie wie-

kowej otrzymają nagrody rzeczowe i dyplomy klubu, jak też dostąpią szacunku zmierzania się w symulacjach z tak znanymi warcabistami jak Władysław Androfej i Edward Burzyński. Zdecydowanych wzięć udziału prosimy o obowiązkowe zgłoszenie się do 10 maja pod numerami telefonów: 75-22-28 lub 42-90-63.

Dodatkowe informacje o turnieju podamy w „Kurjerze Wileńskim” po 10 maja.

MIGAWKI WILEŃSKIE. Ulica Antokolska.

Fot. S. Najmowicz

Afisz koncertowy maja

Pierwsza dekada maja — to koncerty w ramach I Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Żydowskiej. Kilka premierowych wykonani, cały szereg znanych zespołów i wokalistów — to bilans tej wielkiej imprezy muzycznej.

Główny koncert festiwalu dziś z udziałem Narodowej Orkiestry Symfonicznej, która będzie towarzyszyła Izraelczykowi o sławie światowej wiolonczeliście M. Kalsky. Przy pulpicie dyrygentkim stanie Francuz G. Diederich. Usłyszymy pozegnalną pełną smutku IX Symfonię G. Mahlera oraz nie wykonywaną jeszcze na Litwie rapsodię na wiolonczelę i orkiestrę „Schelom” E. Blocha.

Miejmy nadzieję, że w szerokim potoku muzyki żydowskiej nie zagubi się pozafestiwalowy program muzyki barokowej naszych instrumentalistów, którą wykonają oboiści J. Rimas, klawesenista R. Ziedaite stającymi się obecnie w Szwajcarii i wiolonczelista A. Griszkevicius.

W Ratuszu Wileńskim ostatni program swego cyklu wykona Litewska Orkiestra Kameralna pod dyrykcją prof. S. Sondacki. W Wilnie i Kownie koncerty solowe zorganizuje stający się we Frankfurcie nad Menem wio-

lonczelista I. Dorfman.

W drugiej dekadzie dla wilanian dekonst Amerykanin pianista J. Burns zamieszkały w Berlinie. Wspomniaty prezent szykuje się dla miłośników sztuki wokalne — w Wilnie i Kownie gościć wystąpi kwartet wokalny z Nowego Jorku z pieśniami J. Szuberta, J. Brahmsa i kompozytorów amerykańskich. W obu tych miastach odbędą się koncerty skrzypczak S. Edvalds, dotir (Islandia) oraz czwórki wileńskich instrumentalistów: flecistyka L. Szulskute, alceista R. Romoslauskas, wiolonczelista R. Armonas i pianistka I. Uss. Litewska Narodowa Orkiestra Symfoniczna pod dyrykcją T. Mikkel-sena zorganizuje koncert z okazji Dnia Konstytucji Norwegii.

W trzeciej dekadzie odbędą się ostatnie koncerty obecnego sezonu. W Kownie i Wilnie wysiąpią pianistka E. Janulewicz iu, flecista A. Wiziarda wraz z ryżanką klawesynistką A. Ken-ciem. W tych salach odbędą się także koncerty kanadyjskiego zespołu kameralnego „Hietz-trio”.

Mocnym akordem zakończenia sezonu będą występy zespołu muzyki współczesnej „Rela-che” (USA) oraz Orkiestry Symfonicznej Bramberg (Niemcy).
Antanas KIWERIS

APTECZKOWY SKARBIEC

ROSYJSKI LUDOWY ŚRODEK PRZECIWO BÓŁOM BRZUCHA

Należy zrobić lewatywę z ciepłej wody. Niekiedy zaleca się dodawać do niej nieco oliwy prowsańskiej. Należy pić her-

batę z miętą pieprzową i kminiku. Zaleca się nacierać brzuch spirytusem kamforowym. Pomaga również przykładanie do brzucha gorącego termoforu.

ROSYJSKI I SERBSKI LUDOWY ŚRODEK PRZECIWO BIEGUNCE

Młode orzechy włoskie kraja się na kawki; razem z zieloną skórą i robi się nalewkę na wodce.

Dawka: pić nie więcej niż 2 napałki naraz; maksymalnie zażywać 2 razy dziennie. Wyjaśnienie: pokrajamy orzechami włoskimi napelnim w trzech czwartych butelki; naleć wódki do pełna.

Nasz adres: 2019, Wilno, al. Laiswes 60. Indeks 67218
Cena 1,50 rb. (20 kop. akcya).
W Polsce — 800 zł.
Zam. 1652
Nr rejestracji — 322.
Drukarnia przedsiębiorstwa „Spauda”.

Telewizja

ŚRODA, 6 MAJA

LTV-1

7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Wiadomości ze świata. 8.25 — Nasz elementarz. 8.30 — Zdrowie rodzinny. 9.00 — Ojczyzna. 9.35 — Nadzieje i losy. 10.30 — Dziennik. Studio polskie. Więści. 18.50 — Audycja literacka. 19.20 — Na fall odrodzenia. 19.50 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Reforma rolna. 21.15 — Studio państwowe. 22.00 — Pamięć muzyczna. 22.55 — Audycja rozrywkowa. 23.15 — Dziennik wieczorny.

LTV-2

18.00 — Lekcja włoskiego. 18.15 — Zasięki. 18.40 — Przegląd regionalny. 19.20 — 15 minut o AIDS. 19.45 — Lekcja niemieckiego. 20.00 — Dziennik.

WARSZAWA

13.15—17.10 — Telewizja edukacyjna. 17.10 — Program dnia. 17.15 — Dla młodych widzów: „Latający Holender”. 17.45 — Kino nastolatków: „Ostatni elektryczny rycerz” (2) — serial prod. USA. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — „Klinika zdrowego człowieka”. 19.00 — Bill Cosby Show — serial prod. USA. 19.30 — „Encyklopedia II wojny światowej”. Inwazje powietrzne (2). 20.00 — Dziesięć minut dla ministra pracy. 20.15 — Dobranoc. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — Finał Pucharu Zdobywców Pucharu w piłce nożnej. „Monako” — „Werder” Brema. 22.10 — „Reflex” — program publicystyczny. 23.25 — „Aby do świtnąć” — telewizja TP. 23.45 — Wiadomości wieczorne. 24.00 — „Dom” (3) — „Warkocze naszych dziewcząt będą białe” — serial TP.

Moskwa 1

5.00 — Poranek. 7.35 — Kreskówki. 8.20 — Dziecięcy klub muzyczny. 9.00 — Film fab. „Hamowanie w niebie”. 10.15 — Przeglad piłkarski. 10.45 — Jak osiągnąć sukces? 11.00 — Dziennik. 11.20 — Pod znakiem „Pi”. 12.10 — Program sportowy. 13.10 — Notes. 13.15 — Telemix. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Dzisiaj i wtedy. 14.50 — Film fab. „Wypadek na lotnisku”. 16.05 — Rock maks. 17.00 — Dziennik. 17.25 — Maksyma. 17.55 — Kreskówka. 23.25 — Piłka nożna.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Temat z wariacjami. 8.05 — Język niemiecki. 8.35 — W wolnym czasie. Nasz przyjaciel — Koty. 8.50 — Język niemiecki. 9.20 — Studio — „Wzrost”. 9.50 — Film fab. dla dzieci „Bajka o bajce”. 10.20 — Gubernator. 10.50 — Koncert estradowy. 11.50 — Film fab. „Santa Barbara”. 12.20 — Kwestia chłopca. 13.00 — Więści. 15.00 — Tam — tam — dziennik. 15.15 — Szczeble kariery. 15.30 — Temat z wariacjami. 16.15 — Program chrześcijański. 16.45 — TINKO. 17.00 — Transroseter. Daleki Wschód. 17.45 — Wersja. 18.00 — Twarzą do Rosji. 18.15 — Studio „Notabepe”.

Wyrazy szczerego współczucia LEOKADII RYBAKOWEJ z powodź śmierci ukończonej Mamy składają pedagodzy, rodzice i uczniowie Szkoły Średniej w Trokach.

18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Co dzień święto. 19.30 — Film fab. „Santa Barbara”. 20.20 — Reporter. 20.40 — TV teatr Rosji. „Motyl — motyl”. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. 22.20 — Prognoza astrologiczna. 22.25 — Hagiografia.

CZWARTEK, 7 MAJA

LTV-1

7.45 — Dzień dobry. 8.10 — Wiadomości ze świata. 8.25 — Nasz elementarz. 8.30 — Program dla dzieci. 9.30 — Szkoła i społeczeństwo. 10.30 — Audycja rozrywkowa. 10.30 — Dziennik. Studio polskie. Więści. 18.50 — Na mistrzostwach NBA. 19.30 — Polityka. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Reforma rolna. 21.15 — Takie jest życie. 21.45 — Film fab. „Zjeźdź Conterville”. Podczas przerwy o 23.15 — Dziennik wieczorny.

LTV-2

18.15 — Lekcja włoskiego. 18.30 — Przegląd regionalny. 19.10 — Piramida. 19.40 — Lekcja niemieckiego. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Audycja poznawcza z Włoch. 21.15 — Katolicka trybuna. Film fab. Podczas przerwy o 22.00 — Dziennik.

WARSZAWA

13.00 — Wiadomości. 13.15—17.10 — Telewizja edukacyjna. 17.10 — Program dnia. 17.15 — Dla młodych widzów: „Kwant”. 18.15 — Teleexpress. 18.35 — Magazyn katolicki. 19.00 — „Sierock Holmes i dr Watson” (10) — serial prod. angielsko-polskiej. 19.25 — „Zwierzęta Ameryki” — film dok. prod. USA. 19.55 — „Prawo i bezprawie” — program rzecznika praw obywatelskich. 20.15 — Dobranoc. „Dziwo świat kato Filemona”. 23.10 — Wiadomości. 21.05 — „Detektywy z Nicei” — serial prod. francuskiej. 22.35 — „Pegaz”. 23.05 — „Telemuzik” — magazyn muzyki rozrywkowej. 23.35 — „Kultura”. 23.45 — Wiadomości wieczorne. 24.00 — Dobranoc panom. 0.05 — „Diverimento” — Skrzypek z kwartetu im. Czastuszkiewicza. 0.50 — Poezja na dobranoc.

Moskwa I

5.00 — Poranek. 7.35 — Kreskówki. 8.20 — Koncert. 9.00 — Międzynarodowy telemaraton. 23.00 — Dziennik. 23.25 — Mistrzostwa Europy w bilardzie. 23.55 — Program rozrywkowy.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Szczeble kariery. 7.35 — K-2 przedstawia. Na ekranie Ameryka. 8.05 — Język hiszpański. 8.35 — W wolnym czasie. 8.50 — Język hiszpański. 9.20 — Temat z wariacjami. 10.05 — TV teatr Rosji. „Motyl — motyl”. 11.20 — Pedagogika dla wszystkich. 11.50 — Film fab. „Santa Barbara”. 12.40 — Kwestia chłopca. 13.00 — Więści. 15.00 — Tam — tam — dziennik. 15.15 — Telegromadzenie. 15.55 — Dokumentalna panorama. 16.15 — Szkoła

WYSTAWA SPRZEDAŻ OBRAZÓW „STARÓWKI WILEŃSKA”

artystów-malarzy wileńskich Dominiki i Czesława Jachimowiczów
czynna od 5 maja br. w godzinach 16—19 w Zarządzie Miejskim ZPL'u, Wilno, ul. Stefańska 2.

KTO URODZIŁ SIĘ 6 MAJA

To osoby niezwykłe, odznaczające się wybitną inteligencją oraz stające się moralnymi. Ich refleksyjność, która pozwala im wiele spraw racjonalnie przemyśleć i wykonać z nich wartość. Mają w sobie fantazję i pogody ducha. W dużym stopniu polegają na intuicji, która pomaga im w wyborze właściwej drogi życiowej. Nie brak im ambicji, ale są skromni i lekliwi. O swoje prawa najczęściej nie walczą, lecz nie mają okrzędnego drogi, aby zrealizować zaplanowane cele.

Kalendarium

* Środa (6.V) jest 127 dniem 1992 r. Do końca roku 239 dni.
* Znak Zodiaku — Byk.
* Imieniny: Filipa, Jakuba, Jedydy, Juranda, Ditty.
* Wschód Słońca — 5.21, zachód — 21.02, Długość dnia 11 godz. 31 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 6 maja zachmurzenie zmienne, bez opadów, wiatr zachodni, umiarkowany. Temperatura 12—14 w dniach pni ciepła.

W ciągu następnych dwóch dni krótkotrwałe opady, temperatura w nocy 3—8, w dzień 11—16 stopni ciepła.

ZATRUDNIENIE

W Polsce dwoje starszych kolegów przyjdzie do stajęj opas ki pielęgniarke lub lekarza

Zatrudnię w Litwie i częściowo w Polsce mistrza warskiego do produkcji tkanin

Telefon w Wilnie 69-131 od godz. 20.00 aktualnie 4-10 maja.

menagerów. 16.45 — TINKO. 17.00 — Panowie — towarzyszą O współczesnym ruchu kulturalnym. 17.15 — Rosja i świat. 17.45 — W parlamencie Białorusi. 18.00 — Międzynarodowy telemaraton. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Co dzień święto. 19.30 — Czesława telemaratonu. 20.30 — Czesława. 21.00 — Pięta kolo. 21.55 — Reklama. 22.25 — Sprawy karuzela. 22.30 — Pięta kolo. cdn. 23.20 — Konkurs satyry.

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Usługi XERO oraz biuro ogłoszeń reklam — ul. Subocz 1 (osobno) kaja czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy. Tel.: 62-66-04.

PILNE ogłoszenia są przyjmowane w redakcji, al. Laiswes 60, 12 piętra, kój nr 1212, tel. 42-60-63.

KURIER Wileński
Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

TELEFONY: Redaktor — 42-79-81, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49.
Działy: państwa i samorządu terenowego — 42-78-63, ekonomicznej — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-69-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-90, stołeczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-76, literatury i sztuki — 42-79-88, lżełletonów i sportu — 42-90-63, listów — 42-69-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, fotokorespondenci — 42-90-81, tłumacze — 42-90-60, 42-72-71.